

Täysistunto

Keskiviikko 11.3.2026 klo 14.00—18.02

7. Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko

Valtioneuvoston selonteko VNS 12/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle hallintovaliokunnan, liikenne- ja viestintävaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayahin esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Lähetekeskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään kaksi tuntia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.38 **Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Maaseutupoliittisen selonteon ydin on yksinkertainen mutta kunnianhimoinen: tavoitteena on uudistaa maaseutujemme elinvoimaa pitkäjänteisesti niin, että Suomen toimintakyky ja kokonaisturvallisuus voimistuvat. Kuten hallitusohjelmassa todetaan, Suomi elää maaseudusta ja metsistä: ”Suomalainen maaseutu, maatalous ja metsät turvaavat kansalaisten hyvinvointia ja ovat koko yhteiskunnan peruspilareita. Niiden tärkeys korostuu muuttuneessa turvallisuusympäristössä entisestään.”

Kansallisesti on merkitystä sillä, miten maaseutu toimii. Selonteon tavoitteena on, että maaseudun ja saariston monipuolisia mahdollisuuksia opitaan näkemään, huomioimaan ja hyödyntämään täysimääräisesti politiikan suunnittelussa ja hallinnollisessa valmistelussa ja seurannassa. Siksi selonteko on poikkihallinnollinen — eri hallinnonalat yhteen kokoa-va. Se toimii hallituksen strategisen päätöksenteon tukena ja edistää hallitusohjelman linjaa vahvistaa huoltovarmuutta, torjua alueiden eriarvoistumista, vauhdittaa pk-yritysten kasvua ja tki-panostuksia sekä hyödyntää data- ja digitaalisia ratkaisuja.

Selonteko täydentää maaseututiedolla useita kansallisia strategioita ja antaa EU-vaikutamiselle maaseututietoon perustuvan selkänöjan. Se toimii erinomaisena lähtökohtana ajatellen seuraavaa EU:n rahoituskauden kansallista valmistelua sekä luo kontekstin ja alustan kansallisessa ruokastrategiassa 2040 visioidulle onnellisen ruoan maalle. Maaseutupoliittisessa selonteossa esitetään vuoteen 2040 ulottuva maaseutuvision ja viisi siihen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

suuntaavaa poikkihallinnollista tavoitetta ja 23 suositusta. Selonteko on valmisteltu sidosryhmiä laajasti osallistaen ja kansalaisia kuunnellen.

95 prosenttia Suomen pinta-alasta on maaseutua. Alueilla asuu vakituisesti yli neljännes väestöstä ja osa-aikaisesti yli puolet. Yrityksistä 40 prosenttia sijaitsee maaseudulla. Tähän lukuun lasketaan mukaan maatilayritykset. Liki jokaisessa suomalaisessa kunnassa ja suuremmassakin kaupungissa on maaseutua tai saaristoa. Olemme EU:n mittakaavassa poikkeuksellisen maaseutumainen maa, jonka erilaiset alueet kytkeytyvät monivivahteisesti laajempiin verkostoihin ja arvoketjuihin. Maaseudun ja kaupungin symbioosi näkyy ruoassa, talousvedessä, energiassa, rakentamisessa, harrastuksissa, matkailussa, taloudessa ja omistajuudessa — kuten esimerkiksi siinä, että useammalla meistä suomalaisista on maaseudulla tai saaristossa vapaa-ajan asunto, oma mökki, missä vietämme yli neljäsosan vuodesta.

Käsillä oleva selonteko antaa ajantasaisen ja tietoon pohjautuvan tilannekuvan maamme maaseutumaisista alueista. Se kertoo, miten maaseutomme toimii, ja antaa kontekstia kansallisten tavoitteitten saavuttamisen edellytyksille. Maaseutomme keskeisimpiin muutostekijöihin kuuluu väestönkehitys. Se vaikuttaa ja tulee vaikuttamaan tulevana vuosikymmeninä tavoitteisiin, joiden toteutuminen konkretisoituu arjen, työn ja yrittäjyyden pinnassa. Yleisellä tasolla puhumme esimerkiksi huoltovarmuudesta, biotaloudesta tai luonnon monimuotoisuuden vahvistamisesta. Tavoitteiden toteutuminen riippuu siitä, onko meillä nyt ja tulevaisuudessa maaseudulla osaavia ja toimintakykyisiä ihmisiä, aktiivisia yhteisöjä tai kehittyviä elinkeinoja.

Selonteko muistuttaa meitä siitä, että maaseudun elinvoima on keskeisin kysymys, kun nuoret pohtivat esimerkiksi ruoka-alan ja maatalousalan tulevaisuutta. Omistaja- ja sukupolvenvaihdosten onnistumiseen vaikuttavat muun muassa varhaiskasvatus-, peruskoulu- ja koulutuspalveluitten saavutettavuus sekä huippunopeitten tietoliikenneyhteyksien saataavuus. Selonteko kuvaa yhteiskuntaamme keskeisesti vaikuttavan kolmoiskriisin maaseudun näkökulmasta: ilmastonmuutoksen, luontokadon ja saastumisen vaikutuksia. Kolmoiskriisi vaikuttaa eri tavalla erilaisilla alueilla. Varautuminen ja riskienhallinta edellyttävät paikallislähtöistä toimintaa, joka edellyttää osaamista, paikallisia toimijoita ja paikallistason tuntemusta ja tietämystä. Selonteko sanoittaa maaseudeksi kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden näkökulmaa: mitä tarkoittaa Suomelle, jos maaseutomme väestökehitys jatkaa toteutuneen kaltaisena?

Arvoisa puhemies! Elävät ja kestävästi elinvoimaiset maaseutualueet, kestävä ruokajärjestelmä ja kannattava maatalous luovat symbioosin. Ilman yhtä ei ole toistakaan. Maaseutumaisen alueiden erityispiirteet ja -kysymykset ovat koko Suomen asia. Mikäli nykyinen väestökehitys jatkuu, voi työikäisten määrä vähentyä maaseudulla yli 135 000:lla tulevan vuosikymmenen aikana. Huoltosuhde kiristyy etenkin ydinmaaseudulla ja maaseudun paikalliskesköksissä.

Harvaan asutulla maaseudulla elämme jo monin paikoin ikääntyvän väestön aikaa. Samalla merkittävä määrä suomalaisista haluaisi asua maaseutumaisemmassa ympäristössä, nuoret myös harvaan asutuilla alueilla. Nämä ovat luonnonvaratiheimpiä alueita Suomessa. Luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen bio- ja kiertotalouden tavoitteiden ja strategioiden mukaisesti edellyttää uusia arvoketjuja, uutta osaamista ja uusia yrityksiä ja onnistuneita omistajavaihdoksia näillä alueilla. Ja kaikki tämä edellyttää, että alueilla on hyvän asumisen ja elämisen edellytykset.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

Monella maaseutualueella, erityisesti maakuntien hallinnollisilla raja-alueilla, työpajat seuraavat väestöä — ei toisin päin kuten olemme tottuneet kuulemaan. Maaseudulla ihmiset luovat työpaikkansa ja kehittävät yritystoimintaa. Yrittäjyys on suhteellisesti yleisempää, monialaista ja moninkertaista. Yritykset ovat osoitetusti muutosjoustavia. Haasteina ovat rahoituksen saatavuus ja tki-panosten ja julkisten hankintojen alhainen kohdentuminen maaseutualueille.

Maaseudulla on sopeuduttu harvaan ja harvenevaan palveluverkkoon ja siihen, että hoidetaan asiat itse yhteisölähtöisesti. Ja edelleen koulu-, sote-, kulttuuri- ja välttämättömyyspalvelut, kuten päivittäistavarakauppa-, posti-, pankki- ja apteekkipalvelut, harvenevat. Kulkemisen ja digitaalisen asioinnin reunaehdot ovat toiset kuin kaupungissa. Sillä on väliä, millä tavalla muutoksissa osataan osallistaa ja kuunnella maaseudun ja saariston ihmisten, yhteisöjen ja yrittäjien ääniä. Se, miten muutoksia hoidetaan, näkyy ihmisten luottamuksessa ja myöskin osallisuudessa.

Selonteko kuvaa näitä eri yhteyksiä ja kokonaisuuksia. Tuuli- ja aurinkovoima, biokaasu sekä mineraalikeljut sijoittuvat suurelta osin maaseudulle ja konkretisoituvat paikalliseuduilla maankäytössä. Oikeudenmukaisuus, paikallinen osallistuminen ja hyötyjen jakautuminen ratkaisevat puhtaan siirtymän hyväksyttävyyden.

Digitaalisen siirtymän osalta on todettava, että vaikka 5G-verkko kattaa nimellisesti valtaosan kotitalouksista, todelliset yhteysnopeudet ja kiinteän laajakaistan saatavuus jäävät maaseudulla heikoiksi. Kymmeniätuhansia kotitalouksia on nopeitten mobiiliyhteyksien ulkopuolella. Huippunopeiden tietoliikenneyhteyksien saatavuus on maaseudulla merkittävästi heikompi kuin kaupunkialueilla. Tämä rajoittaa yritystoimintaa, etätyötä ja myöskin julkisiin palveluihin pääsyä.

Ärade talman! Det civila samhället är en viktig del av vardagen på landsbygden och i skärgården. Värdet av frivilligarbete uppgår till flera miljarder euro per år, och dess betydelse syns i allt från räddningsväsendet till privata vägar och fiberoptiska nät. Civilsamhällets verksamhet sträcker sig överallt där det inte finns verksamhet på marknadsvillkor eller den offentliga sektorns närvaro. Det här är något som direkt påverkar den övergripande säkerheten och försörjningsberedskapen.

Inflyttningen i glest befolkade områden och i skärgården av deltidsbosatta personer och personer som bor på flera platser, ökar efterfrågan och kräver ny planering av infrastruktur och tjänster, till exempel social- och hälsovårdstjänster. Att människor bor på flera platser erbjuder också möjligheter att främja livskraften, och därför är det viktigt att vi också gör befolkningen som bor på flera orter till en synlig del av planeringen, genomförandet och uppföljningen.

Maaseudun ilmiöt kytkeytyvät suoraan koko kansantalouteen, huoltovarmuuteen, puhtaaseen siirtymään, hyvinvointiin, alueelliseen tasa-arvoon ja yhteiskunnalliseen luottamukseen. Kun maaseutu toimii, koko Suomi toimii, joten, arvoisa puhemies, selonteon eduskuntakäsittelyn jälkeen laaditaan poikkihallinnollinen toimeenpanosuunnitelma. Selonteko nostaa lukuisia erilaisia keskeisiä tavoitteita ja suosituksia, ja valmistelu on ollut laajasti osallistavaa ja poikkihallinnollista. Siihen on osallistunut yhteensä yli 2 400 tahoa, ja selontekoluonnos oli lausuntokierroksella kesä-heinäkuussa 2025. Lausunnot käytiin myös huolellisesti läpi, ja luonnosta muokattiin. Käsillä olevassa selonteossa kuuluu siis vahvas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

ti lukuisten maaseudun asukkaitten, yhteisöjen, yritysten ja sidosryhmien ääni tutkimustietoon perustuvan faktan rinnalla.

Se, miten maaseutomme toimii ajatellen väestökehitystä, peruspalveluita ja asumisen edellytyksiä, infrastruktuurin toimivuutta, osaamisen kasvattamista ja elinkeinotoiminnan kehittämisen ja talouden rakenteiden uudistamisen edellytyksiä, vaikuttaa kansallisesti kaikkeen maaseudulla tapahtuvaan ja konkretisoituvaan yhteiskunnalliseen toimintaan. Maaseutupoliittinen selonteko nostaakin maaseutumaisten alueittemme ihmisten, yhteisöjen ja yritysten merkitystä ja niiden edellytyksiä toimia myöskin osana yhteiskuntaa.

Arvoisa puhemies! Alueellisen ja paikallisen maaseudun kehittämisen rahoitukseen kohdistui hallitusohjelmäsäästö, joka toteutettiin aitona säästönä. Onnistuttiin kuitenkin minimoimaan sen haitta toiminnalle ja varmistamaan EU-rahoituksen saanti uudelleenbudjetoinnilla siirtymäkauden määrärahoja sekä tekemällä momenttien välisiä määrärahasiirtoja kehyskaudella kansallisen kokonaisrahoituksen rajoissa. CAP-suunnitelman toteutus on siten jatkunut täysin suunnitelman mukaisesti.

Tämä selonteko muistuttaa meitä siitä, että maaseutu ei ole vain menneen ajan perintöä vaan todellakin tämän päivän ja huomisen ratkaisujen paikka ja alue. Siksi politiikan, rahoituksen ja tiedolla johtamisen on kohdattava maaseudun todellisuus ja tehtävä se yli hallinnonalojen ja yli vaalikausien. Näin me voimme vahvistaa koko Suomen kestävyttä, konkreettista turvallisuutta ja mahdollisuuksia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kinnari, olkaa hyvä.

14.49 Teemu Kinnari kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suuresti arvostamani taiteilija Katri Helena lauloi aikanaan, että joulumaa on muutakin kuin tunturi ja lunta. Pienenä sanaleikkinä voidaan sanoa, että maaseutu on muutakin kuin peltoja ja puita. Silti valitettavan usein maaseudusta puhutaan jonkinlaisena tukea kaipaavana riippakivenä, jossa väki vähenee ja viimeinen sammuttaa valot. Näinhän asia ei ole.

Me kokoomuksessa lähdemme siitä, että koko Suomi pidetään asuttuna ja elinvoimaisena. [Anne Kalmari: Hah!] Se tarkoittaa käytännössä sitä, että arjen peruspalvelujen, kuten varhaiskasvatuksen, peruskoulujen ja terveydenhuollon, on oltava saavutettavia kaikkialla Suomessa. Samalla se tarkoittaa toimivia liikenneyhteyksiä, turvallista arkea sekä edellytyksiä elinkeinoille ja uusille investoinneille myös maaseudulla.

Arvoisa puhemies! Suomi on Euroopan harvimmin asuttu ja maaseutuvaltaisinta maa. Yli 95 prosenttia maamme pinta-alasta on maaseutua. Jos haluamme pitää koko Suomen elinvoimaisena, liikenneyhteyksien on toimittava. Valitettavasti tieverkkomme ikääntyy ja korjausvelka kasvaa vuosi vuodelta. Vaikeasta tilanteesta huolimatta Orpon hallitus on tehnyt ennätyksellisiä investointeja tie- ja raideliikenteeseen. Samalla olemme parantaneet useita keskeisiä teitä ympäri Suomen.

Turvallinen arki kuuluu jokaiselle suomalaiselle asuinpaikasta riippumatta. Hallitus on lisännyt poliisien määrää, mikä vahvistaa turvallisuutta erityisesti haja-asutusalueilla. Maaseudulla turvallisuudentunnetta vahvistaa myös petopolitiikka, johon hallitus on palauttanut tulkun. Monen perheen arki muuttui turvallisemmaksi, kun suden kannanhoidollinen metsästys saatiin pitkän odotuksen jälkeen käyntiin tämän vuoden tammikuussa. Tähän aikaisemmat hallitukset eivät pystyneet. Karhun osalta toivomme, että kiintiömetsästys voidaan aloittaa mahdollisimman pian.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

Arvoisa puhemies! Maaseudun elinkeinorakenne on nykyisin hyvin monipuolinen. Puhdas siirtymä on tuonut merkittävästi uusia investointeja maakuntiin: datakeskuksia, tuulienergiaa, bioenergiaa. Halpa sähkö ja edullinen tonttimaan houkuttelevat Suomen maaseuduille aivan uudenlaisia investointeja. Ne tuovat työpaikkoja ja vaurautta monelle muuten hiljenevälle pitäjälle. Meidän poliitikkojen tehtävä onkin varmistaa, että näiden hankkeiden hyödyt myös todella jäävät näille alueille. Samalla ymmärrämme, että esimerkiksi Itä-Suomessa tuulivoimainvestoinnit eivät ole olleet tällä hetkellä mahdollisia maanpuolustuksellisista syistä. Tämä ei ole alueen asukkaiden vika. Hallitus ja kokoomus pyrkivät siihen, että kaikkialla Suomessa olisi yhtäläiset mahdollisuudet tulevaisuuden teollisille investoinneille.

Arvoisa puhemies! Samaan aikaan kun puhumme tulevaisuuden mahdollisuuksista maaseudulla, ei meidän tule unohtaa maa- ja metsätaloutta. Metsätalouden toimintaedellytykset on varmistettava, ja on sanomattakin selvää, että kannattava ja kotimainen alkutuotanto on edellytys sille, että Suomessa voi elää, kasvaa ja työskennellä sekä yrittää. Kannattava maatalous on tämän hallituksen yksi tärkeimmistä prioriteeteista. Me kaikki tässä salissa tiedämme julkisen talouden kammottavan tilan, mutta siitä huolimatta hallitus on tehnyt periaatepäätöksen olla leikkaamatta maataloudesta. Samaa ei voi sanoa oppositiosta, joka vaihtoehtobudjeteissaan leikkaisi kymmeniä miljoonia euroja, tai jopa sata miljoonaa euroa, maataloudesta. [Joona Räsänen: Hirveetä!]

Kokoomus näkee suomalaisten ruokaturvasta huolehtimisen välttämättömänä — erityisesti tässä maailmantilanteessa. Pyrimme parantamaan alkutuottajan asemaa myös lainsäädännön keinoin. Olemme jo muuttaneet elintarvikemarkkinalakia, ja nyt muutamme sitä vielä toisen kerran. Tarkoituksena on parantaa alkutuottajan asemaa kaupan ja elintarviketeollisuuden hallitsemassa ruokaketjussa. Viljelijät ovat ansainneet tulonsa. Kotimaisen pelikentän tasaamisen lisäksi panostamme ruokavientiin. Orpon hallituksen tavoite onkin kaksinkertaistaa ruokavienti vuoteen 2031 mennessä.

Arvoisa puhemies! Maaseutupoliittisen selonteon mukaan väestökehitys on yksi maaseudun suurimmista haasteista. Kaupungistuminen jatkuu ja maaseudulle jäävä väestö ikääntyy. Tämä luo yhä uudenlaisia haasteita, joita meidän poliitikkojen tulee ratkoa. Koronapandemia muutti työelämää pysyvästi, ja yhä useampaa työtä voi tehdä joko täysin tai osittain etänä. Tämä mahdollistaa asumisen maaseudulla, mikä on usein kaupunkiasumisesta edullisempaa. Tämä on mainio kehityssuunta, jonka itse uskon vain vahvistuvan tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on puolue, joka ajaa koko Suomen asiaa. Me haluamme varmistaa, että jokaisella suomalaisella on mahdollisuus rakentaa hyvää elämää asuinpaikasta riippumatta. Kun pidämme huolta maaseudun elinvoimasta, pidämme huolta koko Suomen tulevaisuudesta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

14.55 Juha Mäenpää ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elävä maaseutu vaatii elämistä tukevaa politiikkaa. Perussuomalaisten mielestä Suomen on maaseutupolitiikassa lähdettävä siitä, että maamme pidetään kauttaaltaan asumiskelpoisena. Tämän toteuttamiseksi tarvitaan toimivaa perustiestöä, terveyden- ja vanhustenhuoltoa, kauppiaita, kouluja ja ennen kaikkea työtä. Maanviljelys, karja-, metsätalous sekä matkailu tuottavat hyvinvointia ja varmistavat maamme asuttuna pitämisen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

Maaseutupolitiikan kärki tulisi pitää erityisesti nuorissa ja aktiiviviljelijöissä. Maa- ja metsätalous on saatava houkuttelevaksi vaihtoehdoksi suomalaisen nuorison keskuudessa. Nuorten ja alkutuottajien toimeentulo on varmistettava. Näin taataan kotimaista kriisinsietokykyä ja kokonaisturvallisuutta.

Suomi on kokonaisuus. Sekä maaseudulle että kaupungeille on paikkansa tässä maassa. On tunnistettava ja myös tunnustettava molempien erityispiirteet. Pitää ymmärtää, kuinka erilainen toimintaympäristö on toisaalta keskellä Espoota ja toisaalta syvällä Sodankylässä.

Arvoisa puhemies! Vuosien saatossa on useissa eri tutkimuksissa todettu, että suomalainen arvostaa suuresti sekä maaseutua että puhtaan, kotimaisen ja turvallisen ruuan tuotantoa. Maatalouden kannattavuus on huolestuttanut meitä hallituspuolueiden päättäjiä. Samanaikaisesti tuottajien harmiksi ruuantuotantoa haastavat eri tuotantosuuntien kannattavuuden vaihtelut vuosien välillä. Kotimainen maatalous on Suomelle elintärkeä asia. Kaikkien kansalaisten tulisi ymmärtää, että maataloustukien tarkoitus ei ole niinkään tukea viljelijää vaan alentaa ruuan hintaa tavallisille kansalaisille, myös kaupungissa asuville.

Hallitus edistää huoltovarmuutta ja markkinoiden vakautta uudistamalla elintarvike-markkinalakia. Kauan odotetut muutokset parantavat alkutuottajien ja elintarviketeollisuuden asemaa neuvotteluissa ja suojaavat kohtuuttomilta sopimusehdoilta. Uudistus vie elintarvikemarkkinaa kohti reilumpaa, läpinäkyvämpää ja tasapainoisempaa suuntaa.

Selonteossa todetaan, että maaseudun toimijat ovat keskeisiä huoltovarmuuden kannalta kriittisten palveluiden ja infrastruktuurin ylläpidossa erityisesti pitkäkestoisissa häiriötilanteissa. Niin ikään muistutetaan, että elintarvikehuollon turvaaminen on osa huoltovarmuutta ja laajemmin kokonaisturvallisuutta. Me perussuomalaiset olemme huomauttaneet jo vuosia sitten, että maaseudulla on ratkaiseva rooli maamme huoltovarmuuden takaajana. Harjoitettu maaseutupolitiikka on siten keskiössä myös turvallisuuspoliittisista näkökulmista.

Selonteon linjauksen mukaan energiaomavaraisuuden näkökulmasta on hyödyllistä, että energiantuotantoa voidaan hajauttaa maantieteellisesti ja eri teknologioiden välille välttämättömyyttä yhdestä tai muutamasta lähteestä. On selvää, ettei tällaisen kirjauksen täysimääräinen ja tarkoituksenmukainen toteuttaminen ole mahdollista ilman energiaturvetta, jota tuotetaan tuulen ja auringon avulla. Turve on ainoa kotimainen, huoltovarma, säävarma ja helposti varastoitava energiamuoto. [Anne Kalmari: Olisipa perussuomalaiset hallituksessa!] — Edustaja Kalmari tulee vaan itse hoitamaan tätä turveasiaa tänne, kun olette hiljaa ollut siellä hallituksessa, missä te olette olleet. [Naurua — Olga Oinas-Panuman välihuuto]

Perussuomalaiset puolustavat hallitusohjelman hyviä turvekirjauksia. Kasvu- ja kuiveturveturvet ovat strategisesti tärkeitä raaka-aineita. Turvepeltoja käytetään jatkossakin huoltovarmuuden ja ruokaturvan varmistamiseksi. Energiahuoltovarmuutta vahvistetaan varmistamalla turpeen saatavuus ja vahvat toimitusketjut. Perussuomalaiset haluavat muistuttaa maaseutupoliittisen selonteon hengessä, että turpeennosto on nimenomaan maaseudulla tapahtuvaa työtä ja parantaa siten maaseudun elinvoimaa.

Suomi elää metsistä, sanottiin ennen, ja niistä me elämme yhä edelleen. Maaseutomme metsät ovat olleet luomassa Suomen hyvinvointia, ja näin tulee olemaan jatkossakin, jos takaamme metsäteollisuutemme kehittymiselle suotuisat olosuhteet. Hyvin hoidettuina metsämme tuottavat ja ovat samalla lähde elämyksille. Maaseutu- ja metsäpolitiikkamme on oltava suomalaisten käsissä, ei Brysselin byrokraattien. Edelleen metsänomistajan päätös-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

valtaa metsien käytössä vahvistetaan. Hallitus panostaa EU:ssa ennakkovaikuttamiseen, jotta metsänomistajien asemaa, metsä- ja sahateollisuuden puun saatavuutta ja Suomen kustannuskilpailukykyä ei heikennetä. On muistettava se, että terve, [Puhemies koputtaa] uudistuva ja kasvava metsä vahvistaa hiilinieluja pitkäjänteisesti.

Arvoisa puhemies! Suomalainen maaseutu on erottamaton osa Suomea [Puhemies koputtaa] ja suomalaista elämäntapaa. Me perussuomalaiset vaadimme, että maaseudun äänen on kuuluttava täällä eduskunnassa jatkossakin voimakkaana. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

15.01 Piritta Rantanen sd (ryhmäpuheenvuoro): Herra puhemies! Meillä on vain yksi Suomi, se on kaupunkeja ja maaseutua. Maaseudulla asuvat ihmiset kokevat usein, että heidät on unohdettu ja etteivät he voi vaikuttaa itseään koskevaan päätöksentekoon. Kaikkea päätöksentekoa tulisi arvioida myös maaseudun asukkaiden näkökulmasta. Tämä luottamus maaseudun ihmisiin rakennetaan konkreettisin toimin.

Niin kuin ministerikin tässä edellä sanoi, Suomen pinta-alasta on maaseutua 95 prosenttia. Tämä fakta on hyvä jokaisen muistaa. Maaseudulla ja sen asukkailla on merkittävä rooli huoltovarmuudessa ja turvallisuuden sekä hyvinvoinnin ylläpitämisessä. Suomalaisille rakkaat metsät ja järvet sijaitsevat pääosin maaseudulla, kuten myös luonnonvarat. Maaseutu on yllättävän lähellä, se on jokaisen lautasella, suomalaisen ruuan muodossa.

Puhemies! Väestökehitys muuttaa Suomea syvällisesti. Maaseutualueilla 15—64-vuotiaiden määrä vähenee tulevan vuosikymmenen aikana 20 prosentilla nykytilanteesta, mikäli vallitseva kehitys jatkuu. Tällä on vaikutusta kansalliseen huoltovarmuuteen ja etenkin alkutuotannosta juontaviin moniin arvoketjuihin. Siitäkin syystä maatalouden kannattavuudesta on huolehdittava.

Väestön väheneminen tapahtuu erityisesti Keski-, Itä- ja Pohjois-Suomessa. Mikäli trendi jatkuu, ydinmaaseudulta ja harvaan asutulta maaseudulta voi vähentyä yli 43 000 työpaikkaa vuoteen 2040 mennessä. Pysyvä negatiivinen kehitys voidaan kuitenkin kääntää, jos alueiden houkuttelevuus saadaan vahvistumaan.

Puhemies! Kun väestö vähenee, on poliitikkojen väistämättä puhuttava vaikeista teemoista, kuten mitä tehdään, kun kaikkiin kouluihin ei riitä oppilaita. Tarvitsemme siis lisää kuntarajat ylittävää yhteistyötä ja digitalisaation hyödyntämistä. Jokaisella lapsella pitää olla oikeus käydä koulua laadukkaasti ja saada tavata koulukavereita. Kuntien, koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen välisellä yhteistyöllä tuleekin vahvistaa koulutuksen saavutettavuutta kaikilla koulutusasteilla.

Asuntomarkkinoiden toimimattomuus ja eriytyminen heikentää ja jakaa Suomea tällä hetkellä voimakkaasti. Aiemmin maaseudulla perinnöksi saatu kotitalo oli rahallisesti arvokas, nyt se voi olla pelkkä rasite. Jos paikkakunnalla on yrityksiä ja työpaikkoja, siellä käyvät myös asunnot kaupaksi ja niitä kannattaa rakentaa jopa lisää. Tästä meillä on hyviä esimerkkejä Lapin kunnista.

Minä toivon, että maaseudun asuntojen arvon lasku ja siitä aiheutuvat moninaiset vaikutukset suomalaisille ovat sellaisia asioita, joihin täällä eduskunnassa voisimme luoda yhteistä kantaa, näkemystä ja ennen kaikkea niitä ratkaisuvaihtoehtoja. Toivonkin, että valio-kuntakäsittelyssä tähänkin asiaan voitaisiin tarkemmin puuttua.

Herra puhemies! Hallituksen maaseutualueille kohdistama politiikka vaatii arviointia. SDP:n mielestä työmatkavähennystä ei olisi pitänyt leikata kuten hallitus teki. Välttämä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

tön omaan autoon perustuva työmatkaliikenne olisi pitänyt turvata. Lisäksi olisimme jatkaneet korotettua kotitalousvähennystä kotitalous- ja hoivatyöhön. Tälläkin olisi ollut vaikutuksensa maaseudun työpaikkoihin ja elinvoimaan.

Raskaasti maaseudun kuntasektoria haittaava esitys on myös hankintalain uudistus. Se aiheuttaa paljon ongelmia ja kustannuksia kunnille, jotka sijaitsevat kaukana markkinoista ja väestökeskittymistä. Pienet kunnat arvioivat tämän lakiuudistuksen muutoskustannuksiksi keskimäärin lähes 500 euroa per asukas.

SDP on esittänyt, että investointien verohyvityksen alarajan tulisi olla hallituksen esittämää matalampi, jotta maaseudun yritykset voisivat hyödyntää sitä paremmin. Erityisesti perheyrittäjillä sekä pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on merkittävä rooli työllistäjinä ja alueiden elinvoiman rakentajina. Siksi on vaikea ymmärtää, miksi hallitus haluaa rajoittaa esimerkiksi vihreitä investointeja, tuuli- ja aurinkovoimarakentamista, sekä poukkoilua datakeskusten verokohtelun kanssa. Juuri näille sektoreille investoinnit nyt syntyvät ja ne rakentuvat erityisesti maaseudulle. Emme voi jättää mitään kasvun aineksia nyt hyödyntämättä.

Puhemies! ”Ei tarte auttaa”, luki minun abipaidassani 90-luvun lopulla. Maaseudun ihmiset ovat tottuneet tekemään asioita itse, mutta emme saa unohtaa maaseudulla asuvia ihmisiä. Maaseutu ei tarvitse kauniita juhlapuheita vaan se tarvitsee konkretiaa, ja tarvittaessa kyllä pitää sitten pystyä myös auttamaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

15.06 Eerikki Viljanen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maaseutupolitiikka on selontekonsa ansainnut. Siksi onkin valitettavaa, että tästä selonteosta ei välity tarpeeksi vahva tahtotila maaseutua uhkaavan kuivumisen kierteen kääntämiseksi kukoistuksen kierteksi. Eduskuntakäsittelyssä pitääkin maaseutupolitiikkaan saada uutta, vahvempaa suuntaa ja konkreettisia toimia, ei korulauseita.

Arvoisa puhemies! Maaseudun haasteet ovat todellisia, mutta myös monet Suomen talouden kasvun mahdollisuudet nojaavat maaseutuun — luonnonvarojen kestävään käyttöön, puhtaaseen energiaan ja uusiin innovaatioihin.

On hienoa, että maaseutua on tänäänkin arvostettu tämän salin puheissa. Mutta sairaalapäätökset, pienten lukiodien kohtelu, aluekehitysrahojen muutokset, yksityistieavustusten ja laajakaistarakentamisen tukien leikkaukset, biokaasuinvestointien vaikeuttaminen sekä turpeen energiakäytön nopea alasajo ovat kaikki esimerkkejä hallituspuolueiden päätöksistä, jotka ovat heikentäneet maaseudun elinvoimaa. Hallitusohjelmakirjaukset, puheet ja teot eivät ole olleet tällä vaalikaudella linjassa keskenään.

Arvoisa puhemies! Maaseutu on luonnonvarojen lähde. Suomalainen vientiteollisuuskin alkaa usein sorateiden päistä — pellon pientareelta, hakkuuaukean reunalta tai kaivoksen portilta. Maaseudulla syntyy myös menestyviä teollisuusyrityksiä ja kansainvälisiä huippuosaajia. Esimerkiksi Ylä-Savosta ponnistanut Ponsse on maailman johtavia metsäkonevalmistajia ja Genelec maailman huipulla kaiuttimien valmistajana. Maaseudulta voidaan siis ponnistaa myös globaaliin menestykseen.

Maaseutumme voi olla kasvumme ja kehityksemme lähde, kunhan maaseudun ihmisille ja yrityksille annetaan menestymiseen reilu mahdollisuus. Maaseudulla tarvitaan osaavaa työvoimaa, toimivia tie- ja tietoliikenneyhteyksiä, riittäviä peruspalveluita ja investoin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

neille rahoitusta. Näiden perustarpeiden turvaamiseksi keskusta on tehnyt toistuvasti esityksiä ja edellyttänyt hallitusta tarttumaan niihin.

Arvoisa puhemies! Maaseudun yrittäjille kohdistuu kasvavassa määrin yhteiskunnan vaatimuksia, esimerkiksi ilmasto- ja ympäristövelvoitteiden muodossa. On totta, että maaseutu voi tarjota ratkaisuja myös ilmastomuutokseen, luontokatoon ja vesistöjen suojeleluun. Puhdas suomalainen luonto on ehdottomasti puolustamisen arvoinen asia. Mutta tilanne on kestävä, jos kasvavien vaatimusten keskellä maaseudun elinkeinojen ja yrittäjyyden toimintaedellytykset eivät ole kunnossa. On mahdotonta olla vihreä, jos tili on jatkuvasti punaisella. Kestävän työn ja toimeliaisuuden edellytyksenä on taloudellinen kannattavuus.

Arvoisa puhemies! Maaseudun ja kaupunkien eriytymiskehitys on ollut Suomessa voimakasta. Kokemus alueellisesta epäoikeudenmukaisuudesta on monilla alueilla vahvistunut. Koetaan, että vaikka kansantalous hyötyy maaseudun luonnonvaroista, silti eurot valuvat pääosin maaseudun ulkopuolelle. Palveluiden saatavuuden, liikenneinfran ja tietoliikenneyhteyksien eriytyminen alueiden välillä on saatava kuriin.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen maaseudun sekä maa- ja metsätalouden tulevaisuus on turvattava. Onkin selvää, että hallituksen on onnistuttava neuvotteluissa EU:n seuraavasta rahoituskaudesta. Vastuu nyt tehtävistä niin kotimaan kuin EU-tason päätöksistä on nykyisellä hallituksella.

Arvoisa puhemies! Keskeinen kysymys kuuluu: onko maaseutua uhkaava näivettymis- ja kuihtumiskehitys vääjäämätön? Ei ole. Nykymenolle on vaihtoehto. Keskusta on esittänyt esimerkiksi erityistalousalueiden muodostamista heikomman kehityksen alueille. Me edellytämme, että hallitus tarttuu toimiin, joilla heikoimmilla olevat alueet saavat erityiskohtelua, toimia, joiden avulla alueelle voisi syntyä uutta taloudellista toimeliaisuutta ja mahdollisuuksia työhön ja toimeentuloon.

Suomi tarvitseekin nyt uuden suunnan. Uuden suunnan ottamiseen tarvitaan rohkeutta, ja tulevassa päätöksenteossa pitää rohkeutta olla tätä selonteon linjaa huomattavasti enemmän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

15.11 Jenni Pitko vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maaseutu on monenlaisten muutosten keskiössä, ja on helppo yhtyä täällä pidettyjä puheenvuoroja yhdistäneeseen teemaan: maaseudun elinvoiman turvaaminen vaatii meiltä päättäjiltä työtä. Väestökehitys, alueiden eriytyminen, kokonaisturvallisuus, maailmanpolitiikan laineet, ekologinen murros — nämä kaikki näkyvät vahvasti maaseudulla. Julkisuudessa maaseudusta puhutaan usein negatiivisessa sävyssä, näin moni maalla asuva itse kokee. Meidän päättäjien kannattaisi korostaa maaseudun mahdollisuuksia ja ratkaisuja aikamme suurissa ilmiöissä.

Maa- ja metsätalous ovat merkittävä osa maaseutupolitiikkaa, ja sen sijaan, että ne nähtäisiin vihreän siirtymän kärsijöinä, olisi syytä nostaa ne ratkaisijan asemaan. Harvaa elinkeinoa sään ääri-ilmiöitä ja tuholaisriskejä lisäävä ilmastokriisi ja pölyttäjien määrää ja ympäristön resilienssiä vähentävä luontokato uhkaavat niin kouriintuntuvan selkeästi kuin ruoantuotantoa ja metsien käyttöä. Ihmettelenkin, että tässä salissa usein ilmasto- ja luontoteot asetetaan vastakkain maaseudun elinvoiman kanssa, sillä näinhän se ei ole.

Nykyinen hallituksen politiikka ja tukijärjestelmät eivät kuitenkaan tue uudistumista. Metsänomistajalle, joka haluaa olla osa ratkaisua ja kasvattaa metsässään hiilivarastoa ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

lisätä monimuotoisuutta, ei ole todellisia kannustimia. Maatalouden ratkaisujen tulisi tukea kannattavuutta ja luontohaittojen vähentämistä. Tarvitaan uudistavaa viljelyä, joka vähentää päästöjä ja pitää maan kasvukunnosta huolta. Uusiutuvan energian, kuten bio-kaasun, tuotannon vauhdittaminen tukee maaseudun elinkeinoja. Luonnon tilan parantaminen paitsi lisää maaseudun vetovoimaa ihmisille myös työllistää koneurakoitsijaa ennallistamistöissä.

Edellä mainitut näkökulmat ovat ratkaisuja, jotka eivät vain taklaa ekokriisejä ja sitä kautta vahvista myös maa- ja metsätalouden pidemmän aikavälin etuja vaan myös tarjoavat tässä ajassa kiinni olevia ratkaisuja turvallisuuden ja talouden kysymyksiin.

Arvoisa puhemies! Maataloudessa on huutava pula nuorista viljelijöistä. Maaseudun tulevaisuuden kannalta onkin kriittisen tärkeää kuulla nuorten toiveita ja tarpeita, sillä nuorille maalta pois lähtemisen kynnyks on osoittautunut matalaksi. Mitkä ovat sellaisia tekijöitä, jotka vahvistaisivat nuorten kiinnittymistä kotiseudulleen ja innostaisivat maaseudun kehittämiseen? Mitä esteitä on nuorelle maalle palaamisessa? Koulutus- ja sivistyspalvelut ovat tietenkin yksi maaseudun elinvoiman selkänöitä. Laadukas toisen asteen koulutus on edellytys sille, että täysi-ikäistyvät nuoret voivat hankkia ammatin. Kiinnittymisen kannalta tärkeitä tekijöitä nuorten elämässä ovat ainakin myös vapaa-ajan vieton ja harrastamisen mahdollisuudet sekä mahdollisuudet ihmisten kohtaamisiin. Tässäkään ei kannata unohtaa luonnon merkitystä. Selonteonkin mukaan maaseudun nuorille yleisiä tapoja harrastaa ovat patikointi luonnossa ja kalastus. Virtavesien vapauttaminen ja kansallispuistojen ja retkeilyalueiden perustaminen on siis myös elinvoimapolitiikkaa. [Anne Kalmari: Ja ylläpito!]

Arvoisa puhemies! Maaseudun elinvoimaa kun mietitään, yksi liian usein sivuutettu asia on kulttuuri. Myös harvemmin asutuilla seuduilla kulttuuri voi olla voimavara. Kulttuuri on asia, joka antaa meille ihmisille monia tärkeitä asioita: ajattelemisen aihetta, tunteita koettavaksi ja peiliä meistä itsestämme, siitä, keitä me olemme. Kulttuuri tarjoaa yhteenkuuluvuutta ja yhteistä tekemistä. Tietoliikenneyhteydet tietysti tarjoavat mahdollisuuden tuoda kulttuurielämyksiä lähes kaikkialle paikasta riippumatta, mutta myös paikallisen kulttuurin ja sen tekijöiden arvo täytyy nähdä — kulttuurin alueellisen rahoituksen tärkeys täytyy muistaa. Kulttuuriperinnöllä on veto- ja pitovoimaa vahvistava merkitys. Kulttuuriperintö luo juuria ja edistää monipaikkaisuutta, kuten tässä selonteossa todetaan. Hallitus on kuitenkin vienyt läpi eduskunnasta monenlaisia lainsäädäntömuutoksia, joilla edistetään rakennetun kulttuuriperinnön purkamista etenkin muuttotappioalueilla.

Arvoisa puhemies! Jotta kotiseudulleen voi palata tai elämänsä ylipäänsä maalle perustaa, tarvitaan koti. Maaseudun asuntomarkkinat kuitenkin toimivat huonosti. Etenkin Itä- ja Pohjois-Suomessa asuntojen hinnat ovat pudonneet ja pankista asunto- tai remonttilainan saaminen on vaikeaa. Tarvitaan konkreettisia toimia asuntomarkkinoiden tervehdyttämiseksi. Viime kaudella käyttöön otettujen energiaremonttien tukia olisi kannattanut tällä hallituskaudella jatkaa. Energiaremonttien rahoituksen tuki on tärkeää etenkin sellaisilla seuduilla, joissa muutoin remonttien rahoitusta on vaikeaa saada.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

15.17 Jessi Jokelainen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Moni suomalainen tyttö muuttaa maaseudulta kaupunkiin mahdollisuuksien perässä. Minä olen itse syntynyt Kainuussa Puolangalla ja kasvanut Muhoksella Pohjois-Pohjanmaalla, joten tiedän hyvin,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

mistä tässä ilmiössä on kyse. Suomen kaupungit naisistuvat, maaseutu miehistyy, väestö eriytyy. Tämä kehitys uhkaa meidän yhteisöjen elinvoimaa. Maaseudun ihmiset eivät tarvitse jäädäkseen mitään taikatemppuja. Maaseudulla tarvitaan aivan tavallisia perusasioita. Maaseudulla tarvitaan koulutusta, työtä ja toimeentuloa. Tarvitaan palveluita, liikenneyhteyksiä ja toimivaa verkkoa.

Arvoisa puhemies! Maaseutupoliittinen selonteko puhuu aivan oikein palvelujen saavutettavuudesta, oikeudenmukaisesta siirtymästä, työllisyydestä, koulutuksesta, liikennekehityksestä ja ruuantuotannon tulevaisuudesta. Murheellista vain on, että samalla, kun selonteko tunnistaa maaseudun ongelmat, tämän hallituksen politiikka pahentaa niitä. Siinä missä selonteko puhuu maaseudun elinvoimasta, hallitus leikkaa kuntien valtionrahoitusta, kiristää hyvinvointialueiden säästöjä, vähentää aluekehitysrahoitusta, leikkaa ammatillisesta koulutuksesta sekä heikentää sosiaaliturvaa. Nämä heikennykset osuvat kuin moukari maaseudun ihmisiin — vielä kovempaa kuin kaupungeissa.

Orpon hallitus on leikannut ammatillisesta koulutuksesta noin 120 miljoonaa euroa. Koulutuksen järjestäjät ovat jo varoittaneet, että leikkaukset vähentävät lähiovetusta ja kaventavat koulutusmahdollisuuksia erityisesti pienemmillä paikkakunnilla.

Arvoisa puhemies! Me vasemmistoliitossa tiedetään kokemuksesta, että nuorten on mahdollista kouluttautua myös kotiseudullaan, kun siihen panostetaan. Edellisellä hallituskaudella vasemmistolaisen opetusministerin johdolla ammatillisen koulutuksen rahoitusta lisättiin ja koulutusta pystyttiin vahvistamaan eri puolilla maata. Paikallinen toisen asteen opetus, vapaan sivistystyön oppilaitokset ja omassa maakunnassa sijaitsevat korkeakoulut ja filiaalit parantavat nuorten mahdollisuuksia jäädä kotiseudulle. Ne myös vahvistavat osaamista ja tuovat elinvoimaa.

Koulutuksen lisäksi työllisyys on keskeinen avain maaseudun elinvoimaan. Vihreä siirtymä, luonnon ennallistaminen ja ruokatuotannon murros tarjoavat valtavia mahdollisuuksia — myös maaseudun nuorille.

Työllisyys ja elinvoima edellyttävät toimivaa liikennettä. On keskeistä, että maaseudulle pääsee — ja että sieltä pääsee myös pois. Tällä hetkellä moni maaseudun nuori kärsii liikenneköyhyydestä. Vasemmistoliiton mielestä joukkoliikenteeseen pitää panostaa, ja erityisesti lähijunaliikenne on elvytettävä hyödyntämällä olemassa olevaa, ennen kumipyörävallankumousta rakennettua rataverkkoa. Sillä saataisiin aikaan myös paikallista työllisyyttä. Kaikkialle joukkoliikenne ei ulotu, joten syrjäseutujen pienituloisille tarvitaan tuki polttoainekuluihin.

Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton mielestä niin Puolangalla kuin Punavuorella on voitava tulla toimeen, päästävä terveyskeskukseen ja elää hyvää elämää osana valitsemaansa yhteisöä ja ympäristöä. Suomen ei pidä olla maa, jossa nuorten on pakko paeta maaseudulta. Heidän on voitava halutessaan myös rakentaa sinne oma tulevaisuutensa. Se on meidän, koko Suomen etu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

15.21 **Anders Norrback r** (ryhmäpuheenvuoro): Tack, ärade talman, arvoisa puhemies! Maaseutu on paikka, jossa ruokamme kasvaa. Maaseutu on elinympäristö, jossa ihmiset asuvat ja toimivat, tekevät töitä ja luovat kulttuuria. Maaseutu on keskeinen osa Suomen maanpuolustusta. Ymmärrämme ja tunnustamme maaseudun merkityksen maallemme, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

tämä selonteko on tärkeä edistysaskel. Nyt meillä on paremmat työkalut tehdä strategisia, ylivaalikautisia päätöksiä ja vaikuttaa Euroopan unionissa.

RKP on aina ymmärtänyt, että kukoistaakseen Suomi tarvitsee sekä vahvoja kaupunkeja että elävää maaseutua. Koko Suomessa on voitava asua ja elää maaseudulla.

Kommunerna har en avgörande roll i landsbygdens framtid. En kommun som stärker möjligheterna för företagsamhet och tillväxt, och samtidigt sköter den kommunala ekonomin ansvarsfullt, har alla förutsättningar att vara en välmående kommun. I SFP förespråkar vi att våra kommuner aktivt ska locka till sig hållbara investeringar och företagsetableringar. Investeringar är nödvändiga för att skapa arbetsplatser och tillväxt i olika delar av landet. Därför behövs infrastrukturlösningar och ett aktivt grepp så att det blir lockande att få de här investeringarna i mål. Finland ska ha en fungerande logistik som är i skick som tjänar hela landet, både för varutransport och smidiga arbetsresor. Vi måste också se till att tillgången till el inte blir en flaskhals för investeringar i mindre kommuner.

Vi ska trygga utbildningslösningar, service och produktion som tillgodoser behoven hos dessa företag och etableringar. Företagen behöver arbetskraft och den bästa lösningen är oftast att erbjuda utbildning nära arbetsplatserna. Vi måste även hitta lösningar så att gymnasier och yrkeshögskolor i praktiken är avgiftsfria. Många unga på landsbygden och i skärgården är tvungna att efter högstadiet flytta till annan ort. Det måste finnas mekanismer för att möjliggöra detta utan att kostnaderna blir ett hinder. Vi ska inte tvinga unga att ta studielån som minderåriga för att fullgöra sin läroplikt. Det här är något som vi måste beakta i den studiestödsreform som nu ska göras.

Ärade talman! Den mat vi äter varje dag produceras antingen på den finska landsbygden eller utomlands. Den produceras antingen av finska jordbrukare som kan försörja sina familjer eller av utländska producenter. Det är klart att vi måste trygga livsmedelsproduktionen i Finland. I den värld vi lever i nu är det nödvändigt att vi har fungerande matproduktion. Intresset bland unga för att bli jordbrukare är nu större än på länge och vi måste göra vårt yttersta för att ta till vara den här iveren. Ett viktigt steg här är att riksdagen i snabb takt behandlar och godkänner ändringarna i livsmedelsmarknadslagen som stärker matproducenternas ställning.

Ärade talman! Det som händer globalt och nationellt påverkar oss lokalt. Klimatförändringen, den demografiska utvecklingen och digitaliseringen ären delar av vår vardag. Många av dessa förändringar märks ofta först och tydligast på landsbygden. Därför ska vi aktivt hitta lösningar för att stärka landsbygden.

En del lösningar handlar om att modernisera strukturerna. I SFP har vi länge talat för att dubbelt kommuninvånarskap borde främjas, alltså att man samtidigt ska kunna vara skriven i två kommuner. Vi arbetar också för att stärka möjligheterna att arbeta på distans, vilket speciellt efter coronatiden har blivit en viktig del av livskraften på flera orter. Vi ska också ta till vara de möjligheter som turismen medför. Det finns goda exempel, särskilt från Norra Finland, där samarbete med flygbolag och researrangörer har medfört betydande tillväxt.

Arvoisa puhemies! Meidän on jatkossakin vaalittava maaseutujemme erityispiirteitä. Luonto, kulttuuri ja paikallisyhteisöt luovat inspiraatiota ja uusia ideoita. Kannatamme uudenlaisia aloitteita, kuten esimerkiksi ympäristöministeriön ja puolustusministeriön välisiä yhteistyötä sen selvittämiseksi, miten luonnon ennallistamista ja maanpuolustusta voi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

taisiin ehkä koordinoida. Olemme iloisia siitä, että paikallista toimintaa, kuten esimerkiksi vapaapalokuntien työtä, pidetään tärkeänä, ja että me RKP:ssä onnistuimme estämään uudet vaatimukset, jotka olisivat vaarantaneet koko niiden toiminnan. Iloitsemme myös itä-suomalaisten osoittamasta aktiivisuudesta, kun he puhuvat Itä-Suomen puolesta ja nostavat alueen roolin ja tulevaisuuden valtakunnalliseen keskusteluun.

Arvoisa puhemies! Jatketaan yhteistä työtämme koko Suomen parhaaksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

15.26 Sari Tanus kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä ministeri! Alkuun haluan kiittää maaseutupoliittisen selonteon tekijöitä erittäin laajasta ja kattavasta selonteosta. Selonteko antaa hyvän kokonaiskuvan suomalaisen maaseudun tilanteesta, haasteista ja mahdollisuuksista. Edelleen yli puolet suomalaisista elää maaseudulla vähintään osa-aikaisesti. Myös harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen ryhmä on osallistunut selonteon valmisteluun. HARVA-ryhmän puheenjohtajana olen erittäin tyytyväinen siihen, että nyt valmistuneesta selonteosta löytyy monia konkreettisia ratkaisumalleja harvaan asutun maaseudun haasteisiin.

Eduskunta edellytti jo vuonna 2009 toisen maaseutupoliittisen selonteon yhteydessä hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin, joilla maaseutuvaikutusten arviointia tehtäisiin ennakkoitoimena kaikessa kansallisessa päätöksenteossa, jolla on alueellisia vaikutuksia. Suosituksessa korostettiin maaseutututkimuksen ja -opetuksen vahvistamista. Elävän maaseudun kehittämiseen tarvitaan tutkittua tietoa, mutta ennen kaikkea siihen tarvitaan vahvaa tahtoa ja ymmärrystä maaseudun merkityksestä koko Suomen tulevaisuuden kannalta. Väestön muuttamista kaupunkeihin ja taajamiin pidetään usein annettuna tekijänä ja aikaan kuuluvana ilmiönä. Ulkoistamme vastuun pois itseltämme ajatellen, ettei ilmiölle ole mitään tehtävissä. Näin ei suinkaan ole. Voimme itse ja vain itse vaikuttaa siihen, millainen suomalaisen maaseudun tulevaisuus on.

Maaseutuun liittyvissä kysymyksissä on usein kyse arvovalinnoista. Esimerkiksi maaseudun kattava kouluverkko on lasten hyvinvointia ja maaseudun elinvoimaa vahvistava tekijä. Kun kunnassa haetaan nopeita säästöjä kyläkouluja lopettamalla ja kouluverkkoa supistamalla, unohdetaan helposti laajemmat vaikutukset, joita kyläkoulun lopettaminen alueelle aiheuttaa. Kyläkoulu on saattanut olla alueen ainoa julkinen palvelu. Koulun myötä katoavat monesti myös kylän viimeisetkin lapsiperheet. Nuorten Akatemia toteutti ministeriön toimeksiantona maaseutualueiden lasten ja nuorten kuulemisen osana osallistavaa prosessia. Suurin osa maaseutualueiden lapsista ja nuorista haluaa myös tulevaisuudessa asua maaseudulla.

Arvoisa puhemies! Kun puhumme maaseudun yrityksistä, puhumme yli kolmasosasta suomalaisista yrityksistä, vaikka maatilayrityksiä ei edes laskettaisi mukaan. Ellemme ota tosissamme maaseutualueen väestökehitystä ja tartu tässä selonteossa esitettyihin ongelmiin, maaseutualueet voivat seuraavan 15 vuoden kuluessa menettää yli 130 000 työikäistä ja yli 40 000 työpaikkaa. Maaseudun tulee jatkossakin olla osa elävää suomalaista yhteiskuntaa, ei vain silloin tällöin auki oleva kotiseutumuseo. Maaseudulla tarvitaan kaupunkeja, liikenneyhteyksiä, tietoverkkoja, palveluja ja tietysti työpaikkoja. Suomalaisen maatalouden elämisen edellytykset tulee turvata. Metsäteollisuuden työpaikat tulee säilyttää Suomessa, maassa, jonka vauraus rakennettiin puusta. Myös huoltovarmuus ja ruokaturva edellyttää elävää maaseutua. Emme voi ulkoistaa ruoantuotantoamme emmekä huoltovar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

muuttamme. Korona-aikana tapahtunut etätyömahdollisuuksien kehittyminen loi monille edellytykset muuttaa maaseudulle. Nopeamat tietoliikenneyhteydet mahdollistavat yhä useammalle työn tekemisen muuallakin kuin yrityksen tai viraston tiloissa kaupungissa. Tätä mahdollisuutta tulisi hyödyntää nykyistä paremmin. Ratkaisuna voisi olla kaksoiskuntalaisuuden voimakkaampi edistäminen, mikä mahdollistaisi yhä useammalle asumisen osa-aikaisesti harvaan asutuilla alueilla.

Harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen ryhmä on nostanut esiin useita ratkaisumalleja, joiden avulla olisi mahdollista saada nuoria muuttamaan maaseudulle. Yksi konkreettinen hanke on opintolainahyvityskokeilu. Kokeiluun on osoitettu jo nyt suurta kiinnostusta, ja hankkeesta toivotaan saatavan vetoapua ikääntyvillä harvaan asutuilla alueilla.

Arvoisa puhemies! Maaseudun ongelmiin ja haasteisiin tulee tarttua nyt. Ympäri Suomen kymmenentuhannet talot rapistuvat ja menettävät arvoaan. Ihmiset eivät pysty korjaamaan ja kunnostamaan kiinteistöjään, koska talojen vakuusarvot eivät ole riittäviä korjauslainojen saamiseksi. Pankkien kiristynyt lainapolitiikka haittaa myös maataloja ja alueiden yritystoimintaa. Suomalainen maaseutu tarvitsee toimivan rahoitussektorin. Ilman rahaa ja investointeja alueet kuihtuvat ja kuolevat. Ihmisillä tulee olla oikeus rakentaa elämänsä kaikkialla Suomessa, myös maaseudulla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.31 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Maaseudun elinvoima on koko Suomen elinvoimaa. Elinkelpoinen maatalous ja kotimainen ruoka muodostavat maaseudun elinvoiman tukijalat.

Suomi on EU:n maaseutumaisimpia valtioita, ja erityinen huomio tässä ajassa pitää kiinnittää Itä-Suomeen ja saaristoalueisiin, koska niiden pitää pysyä asuttuina ja niiden elinvoimassa on kyse tärkeästä huoltovarmuudesta.

Maatalous ja kaupungit elävät riippuvuussuhteessa. Kaupunkilainen tarvitsee ruokaa joka päivä ja maatalous asiakkaan tuotteilleen. On hyvä muistaa, että maatalous työllistää 300 000 suomalaista joko suoraan tai välillisesti.

Maatalouden on oltava kannattavaa yrittäjyyttä eikä kituuttamista tukiverkoissa. Kaikki tuet pitää kohdistaa kotimaiseen ruuantuotantoon. Terve maatalous pitää koko Suomen asuttuna ja takaa huoltovarmuuden. Maatilat pitävät yllä yksityisiä teitä, tarjoavat rakennuksia, koneita ja energiaa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Kotimainen ruuantuotanto ja sen omavaraisuus ovat kansallista turvallisuutta. Kotimaista ruokaa pitää suosia julkisissa hankinnoissa. Myös kuluttajat voivat valinnoillaan tukea omaa ruokatuotantoamme.

Tämän selonteon rinnalla on valmisteilla myös Kansallinen ruokastrategia 2040, ja hyvä niin — sille on tarvetta. Suunnitelmia tarvitaan, mutta tärkeintä on tehdä päätöksiä ja panna asioita toimeksi.

Maatalouden tuottajien tilanne on kestävä. Tilanne vaatii nopeita toimenpiteitä ja vastuunkantoa. Se vaatii vastuunkantoa niin hallitukselta, teollisuudelta kuin kaupaltakin, ja se vaatii vastuuta myös kuluttajilta.

Hallituksen vastuulla on vaikuttaa EU:n maatalouspolitiikkaan niin, että täysin omavarainen ruuantuotanto on edes mahdollista. Kotimaisessa maatalouspolitiikassa tukia pitää kohdistaa niihin tuottajiin, jotka aidosti kehittävät toimintaansa. Mutta hallitus ei näytä ymmärtävän maataloustuottajien tilannetta ollenkaan. Lannoitteet maksavat yhä enem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

män, polttoöljy kallistuu jatkuvasti, ja sähkön hintaa ei voi kuin arvailla. Eli tuottajan kustannukset kasvavat, mutta korvausta tuotteesta ei tule samanaikaisesti lisää.

Ruokakauppa on Suomessa aivan liian keskittynyt. Kilpailu puuttuu. Kesko ja S-ryhmä määräävät tahdin, eikä siinä saksalaisen Lidlin markkinaosuus riitä muuttamaan menoa. Suurin ongelma on se, että Kilpailuvirasto on alkujaan antanut K- ja S-ryhmän ostaa ketjussa, vaikka ne ovat monta erilaista erillistä yritystä. Viljelijöillä ei ole samaa mahdollisuutta, kun he myyvät. Ruuan hinta nousee, tuottajat ovat vaikeuksissa, mutta kauppa tekee ennätystuloksia. Ei se näin voi mennä. Eli kysymys kuuluu: mikä on kaupan vastuu siitä, että meillä jatkossakin on varaa tuottaa kotimaista ruokaa ja kuluttajilla varaa ostaa sitä?

On niin tuottajien, teollisuuden kuin kaupan etujen mukaista ja vastuullista, että suomalaiset pystyvät tuottamaan ja ostamaan kotimaista ruokaa ja sitä kautta omavaraisuus säilyy.

Suomalaiset syövät noin 80-prosenttisesti kotimaisia elintarvikkeita, ja huoltovarmuuden kannalta luku on pidettävä vähintään siinä. Siihen voimme kaikki vaikuttaa, kun käymme ruokakaupassa. Vaadi ja osta kotimaista ruokaa. Se on huoltovarmuutta, johon jokainen voi vaikuttaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja ministeri Essayah, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.36 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia, arvoiset edustajat, erittäin hyvistä, asiantuntevista puheenvuoroista, joissa näkyvät perehtyminen asiaan ja myöskin omakohtaiset kokemukset. Kuulosti siltä, että täällä oli koolla yksi suuri maaseutupuolue. Erityisesti olen iloinen, että nostettiin esille paljon niitä maaseudun mahdollisuuksia. Me kaikki tiedämme kyllä ne haasteet, mutta myöskin sen valtavien potentiaalien, mikä maaseudulla on.

Ensin haluaisin kommentoida sitä, mitä edustajat Kinnari ja Norrback ja itse asiassa juuri edustaja Harkimo nostivat esille: Maaseudun elinvoiman kannalta maatalouden kannattavuus on aivan ydinasioita, ja kannattavuuden ytimessä on se, että me pystymme parantamaan sitä maatalouden rahavirtaa, mikä tulee sieltä markkinoilta. [Anne Kalmari: Juuri näin!] Tässä voi sanoa, että elintarvikemarkkinalain uudistuksen merkitys on todella tärkeä, ja luotan ja uskonkin siihen, että kaikki ryhmät tulevat vahvasti seisomaan sen takana ja myöskin edesauttavat, että se saadaan nyt nopeasti eduskuntaan ja täällä käsitte-lyyn.

Sen lisäksi edustaja Mäenpää nosti maatalouden merkitystä todellakin koko maaseudulle, erittäin tärkeä asia, ja edustaja Rantanen nosti esille tämän monipuolisen työpaikkarakenteen. Todellakin maaseudullakin on teollisuutta, mikä helposti unohtuu, ja ehkä liian paljon ajattelemme, että kaikki ovat vain niitä elinkeinoja, jotka sieltä maataloudesta ovat johdettavissa. Sitten edustaja Viljanen nosti täällä hyvin juuri tätä mahdollisuuksien monipuolisuutta, toki pienellä puoluepoliittisella tvisillä, mutta näin varmasti oppositiopuolueille suotakoon.

Edustaja Pitko, kiitoksia biokaasun mahdollisuuksien esille nostamisesta. Luontoarvomarkkinoitten merkitys tulevaisuudelle, nuorten saaminen maaseudulle ja siellä pitäminen — miten keskeisen tärkeitä asioita maaseudun tulevaisuudelle, ja myöskin kulttuurin merkitys. Aina sanotaan, että hyvä kunta tarvitsee sitä pitovoimaa ja vetovoimaa, mutta myös-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

kin niin sanottua lumovoimaa, eli pitää olla myöskin niitä asioita, jotka tuovat arkeen pirstystystä ja esimerkiksi kulttuurin kaltaisia sivistyksellisiä arvoja.

Sitten täällä edustaja Jokelainen nosti hyvin esille tämän väestökehityshaasteen, ja perusasioitten alleviivaamista. Ei me siellä maaseudulla niin ihmeitä tarvita, mutta kun perusasiat ovat kunnossa, niin kyllä me siellä hyvin viihdymme.

Edustaja Tanus, teidän puheenvuoronne oli äärimmäisen hyvä, ja nostitte esille harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen ryhmän merkityksen. Tässä yhteydessä haluan kiittää teitä puheenjohtajana siitä, ja myöskin koko HARVA-ryhmää. Tässä salissa on tälläkin hetkellä useita, jotka olette siinä ryhmässä olleet mukana työskentelemässä, ja olette tehneet arvokasta työtä ja tuoneet niitä konkreettisia esityksiä juurikin tähän maaseutupoliittiseen selontekoon. Ja maaseutuvaikutusten arviointia, mikä nousi puheenvuorossa esille, olemme olleet myöskin EU-tasolla edistämässä ja nostamassa esille.

Edustaja Harkimo nosti esille kaupan ja koko elintarvikeketjun tasapainottamisen merkityksen ja tärkeyden. Tämä tapahtuu myöskin sitten hallituksen toimesta, kun lainsäädäntöä pystymme täällä talossa uudistamaan. — Todellakin kiitos erittäin hyvistä, rakentavista puheenvuoroista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustajat voivat pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Kinnari, olkaa hyvä.

15.39 Teemu Kinnari kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos ministerille vastauksista.

Koko ikäni olen asunut maaseudulla ja reilut 20 vuotta toiminut maanviljelijänä, ja tiedän toki, että se kannattavuus on keskiössä. Se vaikuttaa tällä hetkellä tietysti tilojen kykyyn investoida, se vaikuttaa sukupolvenvaihdoksiin. Ja ne mainitut toimet, mitä hallitus on tehnyt ja tulee tekemään, ovat niitä oikeita. Yksikään niistä ei ole hopealuoti, mutta ne kaikki yhdessä tekevät asioita oikeaan suuntaan. Maanviljelijänä toimiminen on tänä päivänä kovaa yrittämistä. Se on erittäin pääomavaltaista.

Tämän rahoitusasian minä halusin nostaa vielä erikseen, koska se koskee tällä hetkellä aika lailla kaikkea yritystoimintaa mutta erityisesti myös maaseudun yrittäjyyttä. Se voi olla esteenä sille, että tila pystyy kehittymään ja investoimaan, ja myös kannattavillakin tiloilla tämä on oma haasteensa. Minä oikeastaan kysyisin ministeriltä: mitä olemme tehneet tämän osalta, että maaseudulla rahoituksen osalta on parempi tilanne? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

15.40 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa ministeri! Energiaomavaraisuuden näkökulmasta on hyödyllistä, että energiantuotantoa voidaan hajauttaa maantieteellisesti. Näin siellä selonteossa sanotaan.

Tiedätte varmaan, että pikkasen olen kysellyt turvetuotannon perään. Tuolla puolustusvaliokunnassa ollessani meille Naton korkeasta johdosta tuotiin se viesti esille, että on yhtä tärkeää varautua puolustuspoliittisesti ja myös energiantuotannon osalta. Ja kun meillä on kotimaassa vielä sitä turvetuotantoa ollut käytössä, niin nyt tällä hetkellä suomalaiset yritykset, jotka ovat valmistaneet turvelaitteita, tekevät niitä Ukrainaan. Miten te hallitukses-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

sa aiotte varmistaa sen, että tämä käytössä vielä oleva turvetuotantokalusto ja turvetuotanto saadaan [Puhemies koputtaa] pidettyä elinvoimaisena?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

15.42 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ministeri hienosti puheessaan toi esiin sen, että Suomi elää maataloudesta ja metsästä, ja olen täysin samaa mieltä. Maa-, metsä- ja aluepolitiikan tavoitteena on oltava alueiden välisen eriytymisen vähentäminen. Voimavarat ja elinvoimaisuus vaihtelevat alueiden välillä. Palvelurakenne, teollisuus ja paikalliset työmarkkinat sekä kansalaisten sosiaaliset ja terveydelliset voimavarat tulee ottaa huomioon alueisiin vaikuttavissa päätöksissä.

Itä-Suomessa valitettavasti olemme hieman menneet tässä, voisi sanoa, metsään, koska hallituksen päätöksillä on Pohjois-Savossa, Varkaudessa lakkautettu useita virastoja ja jopa ympärivuorokautinen päivystys. Valtion eri ministeriöiden päätösten alueelliset vaikutukset tulee pystyä arvioimaan siis nykyistä paremmin, ja tämän arvioinnin myötä tulee tehdä vaikuttavampaa maa-, metsä- ja aluepolitiikkaa, jossa se Itä-Suomi aidosti ja oikeasti kehittyy eikä kuihdu, niin kuin nyt pahimmillaan näyttää valitettavasti käyvän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, korjaan edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

15.43 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri viittasi omassa puheenvuorossaan elintarvikemarkkinalakiin tulevaan uuteen muutospakettiin. Viime viikolla ministeri taisi kyselytunnilla sanoa, että tuo muutosehdotuspaketti annetaan eduskunnan käsittelyyn tällä viikolla. Pitääkö aikataulu edelleen paikkansa, ja koska me pääsemme tätä lakipakettia täällä käsittelemään? On äärimmäisen tärkeää saada se nopeasti käsiteltyä eduskunnassa ja voimaan.

Toinen kysymykseni liittyy erityistalousalueisiin, joihin ryhmäpuheessakin viittasin. Hallituksen riveistä on tullut kantoja, että erityistalousaluelainsäädäntöä ei valmisteltaisi tällä vaalikaudella, ja on otettu myös kantaa, että tämmöistä valmistelua olisi tulossa ja näitä alueita oltaisiin nimeämässä. Osaako ministeri siihen vastata, eteneekö erityistalousalueasia?

Kolmanneksi: onko hallitus varautunut kansallisesti mahdollisesti tilkitsemään niitä rahoitusnäkyviä, joita EU:n rahoituskehysneuvotteluissa mahdollisesti [Puhemies koputtaa] maaseudun kehittämisen ja maatalouden rahoittamisen osalta uhkaa jäädä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja nyt edustaja Pitko, olkaa hyvä.

15.44 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Vielä ehkä noin kymmenen vuotta sitten aika moni kunta tässä maassa tavoitteli kasvua — itse asiassa suurin osa kunnista tavoitteli sitä, kun asiaa oli tutkittu. Nykyään ehkä enemmän realistisemmin puhutaan semmoisesta arvokkaasta supistumisesta, mikä väistämättä suurinta osaa meidän kunnista on tulevaisuudessa vastassa. Onkin tärkeää, että myös valtion tasolla tuetaan sitä strategiaa, millä tavalla pystytään kunnissa niin sanotusti älykkäästi sopeutumaan tähän tilanteeseen ja ylläpitämään kestävästi elinvoimaa riippumatta siitä, kasvaako väestö vai ei. Tässä selonteossa oli mainittu asioita kuten rakennusten luova uusiokäyttö ja digi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

palveluiden laajentaminen ja tietenkin etätyömahdollisuudet, ja kaiken keskiössä ovat osallisuus ja yhteisöllisyys, niin että ihmiset ovat silti kiinnittyneitä siihen paikkaan siitä huolimatta, että palvelut eivät vastaa kaupunkien palvelutasoa. Usein se yhteisöllisyys on juuri se paikallaan pitävä voima, mihin kannattaa panostaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

15.45 Jessi Jokelainen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille ja kiitoksia kaikille muillekin, jotka täällä paikalla keskustelevat. Minusta tässä on ollut ihana, semmoinen lämmin ja terveellä tavalla bensan- ja lannanhajuinen tunnelma. Minä tykkään siitä.

Kuten sanottua, keskeistä koko Suomen elinvoiman kannalta on se, että meillä on työtä ja meillä on palveluita, mikä tarkoittaa sitä, että paikallinen yrittäjyys pitäisi tietysti saada kunniaan. Mutta se vaatisi aika laajoja rakenteellisia uudistuksia. Mehän vasemmistossa ollaan pitkään ajettu muun muassa perustuloa, joka sen lisäksi, että se sujuvoittaisi näitä meidän nykyisiä rakenteita, madaltaisi yrittäjyyden kynnyistä. Pieni yritys ei kasva isoksi ilman tukea, ja siksi sitä tukea pitäisi kohdentaa nimenomaan pienyrityksiin eikä suurten yritysten verohelpotuksiin. Se on koko Suomen etu, että missä tahansa päin Suomea voi työllistyä ja elää mielekästä elämää, ja tuohon me tarvittaisiin aivan kiistatta paljon enemmän panostuksia ja konkreettisia toimia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

15.46 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Ledamot Kinnari lyfte upp det här med finansieringen på landsbygden, framför allt av lantbruket. Jag vill också betona att vi har problem när det gäller bostadsbyggande, småföretagande. Den här finansieringsbiten är verkligen utmanande för vår landsbygd just nu.

Arvoisa puhemies! Edustaja Viljanen nosti tämän EU-rahoituksen tilanteen sekä maaseudun että maatalouden osalta. Yhdyn tähän kysymykseen, mutta ehkä vielä laajemmin kysyisin: Mikä on se ilmapiiri siellä EU:ssa nyt? Millä tavalla EU:ssa nähdään tällä hetkellä ruuantuotanto, maaseutu laajemmin katsottuna? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

15.47 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset ministerille ja tässä aivan erityiset kiitokset harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen ryhmän, HARVAN aktiivisille jäsenille, joita tosissaan salissa on useita. Tuo ryhmä on kokoontunut yli kahden vuoden ajan aktiivisesti, säännöllisesti, ja joka kokouksessa tämä maaseutupoliittinen selonteko on ollut yhtenä aiheena. Kiitokset myös sinne ministeriöön päin, että meitä on hyvin kuultu ja meidän ehdotuksiimme reagoitu ja että nyt niitä löytyy täältä selonteosta.

Maaseudulla on todellakin monia mahdollisuuksia, mutta niitä haasteita löytyy. Yksi haaste on, että monet rakennukset, talot rapestuvat ja menettävät arvoaan. Ihmiset eivät pysty korjaamaan eivätkä kunnostamaan kiinteistöjä, koska vakuusarvot eivät riitä, ja toisaalta pankkien kiristynyt lainapolitiikka haittaa paitsi tätä korjaamista myös maatalojen ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

alueiden yritystoimintaa. Tiedän, että tämä haaste ei ole yksin ministerin tai hallituksen päätettävissä, mutta kysyisin, onko tästä haasteesta käyty minkälaisia keskusteluja ja olisi-ko mitä ratkaisuja löydettävissä tähän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

15.48 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun miettii vihreää siirtymää ja ilmastonmuutosta, niin kyllähän väistämättä ainakin se oma ajattelu johtaa maaseudun mahdollisuuksiin. Niitähän on ruuantuotannon lisääminen Suomessa, totta kai, kun kuivuudesta johtuvat olosuhteet muualla kääntyvät vastaisiksi. Sitten meillä on kaivosteollisuus, vihreään siirtymään liittyvä keskeinen teollisuudenala, ja sitten tietenkin hyvin hoidetut, nopeasti istutetut metsät, kun niitä avohakataan, ja sitä kautta metsäteollisuus. Nämä ovat niitä selviä mahdollisuuksia.

Kyllä on pakko sanoa, että uhkiakin löytyy, ja tottahan myös ne on mahdollisuuksien rinnalla nostettava esille. Yksi suurimpia uhkia on keskittävä talousjärjestelmä, rahoitusjärjestelmä ja palvelujärjestelmä. Edustaja Viljanen nosti täällä esille Ponssen ja Genelecin Ylä-Savosta, ja kyllä nämä yhtiöt haluavat jatkossakin palkata työntekijöitä, mutta niitä työntekijöitä ei tule, jos siellä ei ole palveluja eikä infra kunnossa. Eli näiden perusasioiden täytyy olla painotettuina myös eduskunnassa, jotta tulevaisuus maaseudulla [Puhemies koputtaa] on hyvä. [Timo Suhonen: Erinomainen puhe!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kangas, olkaa hyvä.

15.49 Antti Kangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalous on koko maaseudun runko ja se perusasia, mistä kaikki maaseudulla lähtee. Maaseutu ei ole mikään ulkoilmamuseo.

Itse olen hiukan yli 20 vuotta toiminut aktiivisena maatalousyrittäjänä. Silloin kun meille tuli kalustotarve, tarvitsin uuden traktorin, menin paikalliseen maatalouskauppaan, ostin sen, sain rahoituksen automaattisesti, kun maksuhäiriöitä ei ollut. Nyt tänä päivänä minä ostan osiksi puretun traktorin talousvaikeuksiin joutuneelta maatilalta, kun se ei ole saanut sitä enää koottua rahanpuutteessa. Silloin meillä oli peltoa 46 hehtaaria, nyt meillä on lähes 500 hehtaaria. Joku on maaseudulla perustavanlaatuisesti muuttunut, että suuretkin tilat ostavat vanhaa romua. Tämähän tarkoittaa kaiken kaikkiaan sitä, että kannattavuuskehitys on romahtanut.

Hallituksen toimet onneksi muun muassa elintarvikemarkkina-alueissa toivottavasti parantavat tämän kannattavuuskehityksen takaisin oikealle raiteelle ja kohti eurooppalaista kehitystä. Vain kannattava maa- ja metsätalous voivat mahdollistaa elävän maaseudun. [Keskeltä: Hyvä puhe!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

15.50 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On aivan ihanaa kuunnella tänään näitä puheenvuoroja täällä, mutta teidän aivan jokaisen puolueesta toivoisin samanlaista puhetta silloin, kun on päätöksenteon aika.

Olen niin monessa tilanteessa ollut esittämässä tai meidän puolue on ollut esittämässä toimia, jotka ovat teidän puolueittenne puolesta torpattu. Esimerkiksi Itä-Suomen autioitu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

misen esto: miksi emme tee erityistalousaluetta? Korkeakoulutettua väkeä maaseudulle: miksi emme tee opintolainahyvitystä harva-alueelle palaajille? Maaseudun tieverkko: miksi tämäkin hallitus suosii isoja hankkeita maaseudun paikallisteitten ja yksityisteitten sijaan? Tietoverkko: miksi tämä hallitus lopetti tietoverkon, laajakaistan tuet ja estää etätyötä? [Juha Mäenpää: Te jätitte tyhjän paperin!] Miksi maaseudun rahoituksen lisäämisessä, josta oli erittäin hyvä ajankohtaiskeskustelu, ei ole edetty? Miksi ei oteta käyttöön yleishyödyllisiä hankkeita kannustavaa kotiseutumarkkinamallia, mitä on täällä talossakin useasti esitelty? Meillä on keinoja, [Puhemies koputtaa] mutta tartutaan yhdessä niihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Kalmari, puheenvuorojen pituus on yksi minuutti. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

15.52 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tärkeätä, että me tarkastellaan maaseudun tulevaisuutta täällä nimenomaan ratkaisujen ja mahdollisuuksien kautta. Maa- ja metsätaloudella on tärkeä rooli niin huoltovarmuuden turvaamisessa kuin ilmastokriisin ja luontokadon torjunnassa.

Ymmärrän nämä maatalouden kannattavuusongelmat, ja niitä meidän pitää yhdessä kyetä täällä ratkomaan, jotta meillä on kotimaista ja kestävästi tuotettua ruokaa myös tulevaisuudessa. Mutta on tärkeätä, että me kyetään uudistamaan niin maataloutta kuin metsätaloutta, että me pystytään pysäyttämään luonnon köyhtyminen ja saavuttamaan ilmastotavoitteet eivätkä kannattavuus ja ympäristötavoitteet ole ristiriidassa keskenään. Maatalouden tukijärjestelmää on uudistettava niin, että se ohjaa kasvipohjaiseen ruuantuotantoon, uudistavaan viljelyyn ja vesistö päästöjen vähentämiseen. Metsäteollisuuden on kyettävä uudistumaan nimenomaan jalostusarvoa nostamalla, jonka ministerikin täällä nosti, ja metsänomistajille on saatava muitakin ansaintakeinoja kuin puiden hakkaaminen. Velvoittava ekologinen kompensatio ja luonnonarvomarkkinat olisivat yhdessä toimiva ratkaisu.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

15.53 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorisobarometrista uutisoitiin tänään, että nuorten tulevaisuususkko on romahtanut, mutta nuoret uskovat sentään vielä koulutukseen. Minua huolestuttaa koulutusjärjestelmämme tulevaisuus, kun syntyvyys alenee ja ikäluokat pienenevät. On tärkeää huolehtia koulutuksen saatavuudesta siten, että sillä vastataan myös maaseudulla asuvien nuorten koulutustarpeisiin.

Syntyvyyden voimakas lasku vaikuttaa jo aivan lähivuosina perusopetukseen, ja tästä jo puhutaan, mutta useimmilla alueilla myös 16—18-vuotiaiden ikäluokka on jo pienentynyt. Kiihtyvä väestömuutos haastaa siis myös toisen asteen koulutuksen. Amis-leikkaukset ovat vaikuttaneet nuoriin, vaikka hallitus muuta lupasikin, mutta miten jätkossa? Onko meillä, arvoisa ministeri, varaa Suomen laajuisesti erilliseen ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen, kun pienemmät ikäluokat tulevat tähän ikään? Tästä olisi mielenkiintoista kuulla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ingo, varsågod.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

15.55 Christoffer Ingo r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen kokonaisturvallisuus perustuu siihen, että koko yhteiskunta, kaikki sektorit, kaikki asukkaat kokevat haluavansa puolustaa maatamme, maksaa veroja, olla osa sitä huolenpitoa, jonka suomalainen yhteiskunta tarjoaa. Oikeus omaan kulttuuriin, luottamus viranomaisiin sekä korkealaatuisen ruuan, puhtaan veden ja energian saatavuus ovat suomalaisen yhteiskunnan kulmakiviä.

Värderade talman! Här har landsbygden en helt avgörande roll. Utan landsbygden har vi ingen mat, vi har inget rent vatten och vi har ingen energi.

Den landsbygdspolitiska redogörelsen är ett bra verktyg då framtida politik linjeras, men min oro är att den lätt glöms bort då ekonomin ska stramas åt. Därför kan man inte för många gånger lyfta den mest fundamentala frågan som inte får prioriteras bort, nämligen vårt vägnät. Nu när snön smälter och tjälen släpper är slitaget av våra vägar som störst. Regeringen har via tilläggsåtgärder valt att prioritera på underhållet, och det är bra, men reparationsskulden växer. Vill kommande regering göra en landsbygdsvänlig politik måste satsningarna på vägunderhållet fortsätta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

15.56 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Jokaisella suomalaisella on oltava aito vapaus asua ja yrittää maaseudulla, ja tämän perusoikeuden turvaamisen on oltava päätöksentekomme keskiössä. Se on koko Suomen etu.

Suomen kasvu ja vienti rakentuvat vahvalle perustalle, ja sen ytimessä ovat yrittäjyys, metsät ja suomalainen ruoka. Tämän vuoksi hallitus tekeekin töitä uusien markkinoiden avaamiseksi, jotta kotimainen laatu ja osaaminen muuttuvat vientieuroiksi ja työpaikoiksi. Vakavasta taloustilanteesta huolimatta olemme tehneet selkeän arvovalinnan: ruokaa tuotavasta maataloudesta ei leikata. Päinvastoin suomalainen ruoantuotanto ja huoltovarmuus ovat asioita, joista on pidettävä kiinni juuri nyt, kun maailmalla myrskyää. On arvostettavaa, että hallitus huomioi maaseudulla tehtävää työtä ja huomioi sen näin hyvin päätöksenteossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

15.57 Veijo Niemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisa rouva ministeri! Haluan tuoda teille tiedoksi kolme tärkeää asiaa maaseudun asuttuna pysymiseksi.

Ensimmäinen on tämä loma-asunnon muuttaminen vakituiseksi asunnoksi. On kuntia, jotka suorastaan alueellaan ympäröivät ne alueet, missä tällainen on mahdollista suorastaan ilmoitusluontoisena asiana, ja toisia kuntia, missä se ei käy sitten millään, vaikka kuinka ehdot täytyisivät.

Toinen asia, mikä täytyisi huomioda paljon paremmin, on tämä niin sanottu kantatila-ajattelu. On paljon isoja maatiloja, missä olisi hyviä alueita — ei suinkaan missään keskeillä peltoja — mihin voisi seuraava sukupolvi taikka useampi perheenjäsen rakentaa uudet talot, mutta kun se ei käy millään.

Kolmas asia on se, että nämä kyläkoulut ovat olemisen ehto siellä maaseudulla. Täytyisi huomioda, että myöskin vähän pienemmällä oppilasmäärällä voitaisiin säilyttää kyläkou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

lut. Jos ne eivät säily, niin myöskin maaseutu autioituu. — Kiitos. [Anne Kalmari: Hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

15.58 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosi hienoa, että maaseudusta täällä puhutaan, ja on tuotu paljon esille niitä tärkeitä asioita, mihin maaseutua tarvitaan, muun muassa maan kasvu- ja vientiteollisuudesta on paljon puhetta riittänyt. Sieltä maaseudulta tulee ruoka, tulee puu, tulee energia ja ne monet kriittiset raaka-aineet: aineet, millä sitten tätä maata saadaan kasvuun.

Kiitän myöskin, kun täällä käytettiin puheenvuoro siitä, että ei ole leikattu ruoantuotannosta, ruokaa tuottavasta maataloudesta, mutta onhan valitettavasti monia elämisen edellytyksiä, joista maaseudulta on leikattu. On tehty sairaalapäätöksiä, yöpäivystyksen lakkautuksia, aluekehitysrahoja on leikattu, yksityistieavustuksia, laajakaista-hankkeita, bio-kaasuinvestointeja on heikennetty, turpeen käyttöä on ajettu alas. Valitettavasti nämä ovat niitä päätöksiä, millä sitä kehitystä on viety väärään suuntaan, ja toivon, [Puhemies koputtaa] että yhdessä löydetään jatkossa entistä enemmän niitä päätöksiä, [Puhemies koputtaa] millä kiritetään sitä maaseudun kehitystä ja kasvua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ollikainen, varsågod.

16.00 Mikko Ollikainen r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Inledningsvis vill jag tacka ministern för den här redogörelsen, för det är jätteviktigt att vi pratar om landsbygden och landsbygden uttryckligen som en resurs. Vi vet allihopa varifrån maten kommer, och det är jätteviktigt att barn och unga har möjligheter att kunna utbilda sig på landsbygden, och det förutsätter förstås också att infrastrukturen är i skick.

Jag vill lyfta fram livskraften som en jätteviktig del här, och också gemenskapen. Om man inte har en stark gemenskap, ett föreningsliv och just ett kulturliv, som lyftes upp här, så tar det bort gnistan också på landsbygden, så de har en jätteviktig roll då det gäller resiliensen.

Arvoisa puhemies! Resilienssin näkökulmasta yhteisöllisyydellä on todella tärkeä merkitys — että meillä on yhdistystoimintaa ja että on elinvoimaa sitä kautta.

Loistava puheenvuoro edustaja Kankaalta just yrittäjyyden näkökulmasta. Meillä on todella paljon kv-yrityksiä Suomessa. [Puhemies koputtaa] Ne ovat tärkeitä koko Suomelle, ja ne toimivat maaseudulla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

16.01 Oskari Valtola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministerille maaseutupoliittisen selonteon esittelystä ja kaikille sen tekoon osallistuneille. Maaseudulla on monia elinvoimatekijöitä, joista metsät ja metsätalous on yksi suurimmista ja tärkeimmistä. Metsäteollisuudella suurena vientialana on ollut suuri merkitys koko Suomen hyvinvoinnin kehittämisessä. Metsänhoito ja metsäteollisuus ovat Suomessa kestävyiden ja ekologisuuden osalta maailman huipputasoa. Arvoisa ministeri, mitä toimenpi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

teitä hallitus on tekemässä ja jo tehnyt, jotta maailman paras metsätalous voi jatkaa toimintaansa ja työtä täällä Suomessa meidän hyvinvointimme eteen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Rintamäki. — Debatti siis jatkuu.

16.02 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun maaseutupoliitikasta puhutaan, on nostettava esiin maanviljely ja ruuantuotanto. Ne ovat meille ensisijaisen tärkeitä asioita suomalaisen elintavan turvaamiseksi. Me saamme täällä Suomessa nauttia puhtaasta, terveellisestä ja kotimaisesta ruuasta, mutta se ei ole mikään itsestäänselvyys, emmekä saa täällä tehdyillä päätöksillä tehdä hallaa alalle, joka painii jo valmiiksi kovasti kannattavuuden kanssa.

Toivotaan todellakin, että uusi elintarvikemarkkinalaki toisi kauan kaivattua helpotusta alalle. Toimenpiteitä on pakko tehdä. Viljelijä on oman leipänsäkin ansainnut. Kuka meitä kriisitilanteessa ruokkii, jos me emme tee sitä itse? Tämä on perusasia, joka ihan jokaisen puolueen ja jokaisen kansanedustajan tulisi Suomessa sisäistää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä.

16.03 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä selonteossa on hyvin lausuttu: koettu elämänlaatu on keskimääräistä korkeampi maaseutualueilla kuin kaupunkialueilla. Tämä on hyvin todettu.

Mutta sitten mennäksemme ihan tänne yrityselämään — 40 vuotta sitä tehneenä jonkunlainen käsitys on tullut siitä aikojen saatossa: Tällä hetkellä on se mielenkiintoinen tilanne, että ensimmäistä kertaa minun historiani aikana ensimmäisessä tukihaussa on annettu kielteiset päätökset peltojen säätösalaojituksista — siis peltojen säätösalaojituksista. [Anne Kalmari: Aivan totta!] Tärkeimpiä investointeja maatilalle sen tuottavuuden parantamiseksi on juuri tämä salaojitus — ja säätösalaojitus vielä vesitalouden kunnossapidon kannalta. Tästä kysynkin ministeriltä: miksi näin?

Sitten toinen, maatilojen biokaasuinvestoinnit: Tässä selonteossa ne on jätetty hyvin pienelle osalle. Miksi? Ne ovat ainoa uusiutuvan energian muoto, jota voidaan tehdä niin, että ei tehdä ympäristövahinkoja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta.

16.04 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Suomen huoltovarmuus alkaa pellolta. Ilman kannattavaa maataloutta meillä ei ole kotimaista ruokaa, eikä ilman kotimaista ruokaa meillä ole omavaraisuutta. Se on aivan selvä. Maaseudun elinvoima, ruuantuotanto ja kokonaisturvallisuushan kulkevat käsi kädessä. Kun maaseudun väestö vähenee ja tilojen kannattavuus heikkenee, heikkenee samalla myös Suomen huoltovarmuus. Siksi on tärkeää, että hallitus on sitoutunut siihen, ettei maataloudesta leikata. Hallitus vahvistaa viljelijöiden asemaa ruokaketjussa päivittämällä elintarvikelainsäädäntöä. Alkutuottajan on todella saatava työstään oikeudenmukainen korvaus — niin kuin olemme täällä kuulleet.

Maatalousyrittäminen on todella rankkaa työtä. Sitä se todella Suomessa on. Suomalaisen maatalouden elinvoimasta on todella pidettävä kiinni myös tulevaisuudessa, ja haluui-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

sin muistuttaa jokaista suomalaista siitä, että me voimme omalta osaltamme tukea kotimaisia tuottajia ostamalla sitä lähiruokaa ja myös käymällä maaseudulla ja viettämällä siellä aikaa ja tutustumalla siihen, mikä tilanne maaseudulla on. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

16.05 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tulen Etelä-Savosta, Suomen metsäisimmästä maakunnasta ja vapaa-ajan asutuksen Järvi-Suomesta. Monipaikkaisuus tulee huomioida alueen ominaispiirteinä ja kohdistaa toimia muun muassa vapaa-ajan asunnon muuttamiseen vakituiseksi.

Perusopetusikäisten lasten määrän väheneminen vuoteen 2032 lähes 90 000 lapsella haastaa koulutuksen. Kyläkouluilla tulee olemaan vielä merkittävä rooli tässä.

Kotimainen puhdas ruoka tulee maaseudulta, ja siksi sen on oltava kannattavaa alkutuotajille. Tähänhän onneksi tuleva elintarvikemarkkinlaki vastaa.

Maalla asutaan, eletään ja yritetään. Suomi menestyy, kun koko maa pidetään asuttuna, turvallisena ja omavaraisena. Maalla on mukavaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.06 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on näistä hienoista, upeista maatalousyrittäjäurista kerrottu, ja minäkin vähän yli 20 vuotta sitä tein, toki hyvin pienimuotoisesti. — Eräs edustajakollega totesi osuvasti, että kaikki politiikka on aluepolitiikkaa, ja voi sanoa, että kaikki politiikka on myös maaseutupolitiikkaa. Tuossa viikonlopun lehdessä oli budjettipäällikkö Mika Niemelän kommentti, riittävätkö rahat asfalttiteihin maalla, ja se aiheutti aika paljon pöyristymistä läpi maan, ja ihan syystä, mutta se jätti varjoonsa paljon isomman asian: Niemelähän ei puhunut ainoastaan vain maaseudun teistä, vaan hän puhui koko suomalaisesta maaseudusta, suurimmasta osasta Suomea, ja hän totesi, että koko hyvinvointivaltion palvelulupaus tulee miettiä uusiksi. Mutta tämä lupaus ei toteudu tälläkään hetkellä käytännössä millään politiikan osa-alueella, ei tiestön osalta, ei puhelin- eikä tietoliikenneyhteyksien, ei digitalisaation, ei sotepalveluiden, ei koulutusmahdollisuuksien, ei rahoituksen osalta. Näillä kaikilla on kohtalonyhteys siellä maaseudulla asumiseen, elämiseen, yrittämiseen ja vapaa-ajan asumiseen — mitä Niemeläkin tuntui harrastavan — ja jos ei katsota kokonaisvaltaisesti kaikkien politiikan osa-alueiden näkökulmasta, niin maaseudulla ei ole Suomessa tulevaisuutta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — V-painike on nyt laitettu kiinni, mutta täällä on viisi puheenvuoropyyntöä, ja ne kaikki otetaan. Sen jälkeen on ministerin vastauspuheenvuoro vielä, ja sitten mennään puhujalistalle. Tämä aihe on aikarajoitettu, ja siitä syystä 16.37 siirrymme toiseen asiaan. — Nyt seuraavaksi edustaja Pitko.

16.08 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajattelin sanoa sanasen puurakentamisesta ja siitä, miten se voisi olla myös yksi maaseudun elinvoimaa lisäävä tekijä, ei pelkästään siksi, että puurakentamisen raaka-aine tuodaan sieltä metsätiloilta, vaan myös siitä syystä, että puurakentaminen itsessään esivalmistellaan maaseudulla. Siinä missä betonirakenteet valetaan siellä työmaalla, ja tällä hetkellä toki iso osa työmaista on kaupungeissa ja täällä Etelä-Suomen kaupungeissa, niin puurakenteiset elementtiosat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

usein valmistetaan maakunnissa ja maaseudulla. Koska puurakentamista aika moni tässä salissa aina kannattaa, toivoisin, että se myös etenisi kohti oikeita toimenpiteitä. Hallitus on heikentänyt puurakentamisen kannusteita sitä kautta, että lainsäädäntöä muutettiin niin, että nyt tänä vuonna voimaan tullut rakennusten hiilijalanjälkilaskenta ei enää yhtä sitovalla tavalla ohjaa siinä valintavaiheessa valitsemaan vähähiilisiä rakennusmateriaaleja eikä koske enää kaikkia rakennushankkeita, kuten oli suunniteltu. Toivottavasti saamme konkreettisia tekoja puurakentamisen edistämiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen.

16.09 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kallio äsken hyvin otti jo kantaa tähän keskusteluun maaseudun tiestön kunnossapidosta ja siitä, mikä valtion rooli tuohon kunnossapitoon on. Tällä vaalikaudella hallituspuolueiden toimesta ovat eri puolilla Suomea edenneet monet tärkeät tiehankkeet, etenkin hieman suuremmat tiehankkeet. Pienemmälle huomiolle on jäänyt se, että tällä vaalikaudella yksityisteiden kunnostamiseen myönnettävät avustukset ovat kutistuneet murto-osaan aiemmista kausista. Yksityistiet ovat äärimmäisen tärkeä Suomen maaseudun elävänä pitämisen edellytys, niiden hyvä kunto ja kunnosta huolehtiminen, ja nyt on erittäin suuri vaara, että yksityisteiden kunto rapistuu, niistä koituvat kustannukset tieosakkaille nousevat merkittävästi ja alueiden kunnilla ei ole varaa yksityistiestön kunnossapitoa avustaa. Kysyisin ministeriltä: onko hallitus muuttamassa poliittista linjaansa yksityisteiden avustamisen osalta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

16.11 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen kokenut sen, kuinka pienikin kylä voi antaa lapselle turvan ja tulevaisuuden. Siksi on meidän tärkeä tehtävämme varmistaa, että Suomessa ei yhtäkään paikkaa jätetä yksin näiden toisiaan kasvatavien ongelmien kanssa. Meidän on pidettävä huolta maaseudun palveluista, liikenneyhteyksistä ja arjen turvallisuudesta ja ennen kaikkea luotava uskoa siihen, että tulevaisuutta on mahdollista rakentaa myös siellä, missä on pitkät välimatkat ja harvat valot. Se vaatii meiltä poliittista tahtoa nähdä maaseutu voimavarana ja kokonaisturvallisuuden kannalta välttämättömänä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

16.12 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisen maatalousyrittäjän työ on enemmän kuin pelkkä työ: hän tuo ruuan pöytään meille suomalaisille ja vahvistaa omalta osaltaan maamme huoltovarmuutta. Kun puhumme maaseutupoliittisesta selonteosta, puhumme samalla siitä, kuinka paljon arvostamme kotimaista työtä ja puhdasta suomalaista ruokaa myös tulevaisuudessa.

Suomalainen ruoka on maailman puhtaimpien joukossa. Meillä on tiukat vaatimukset. Haluamme tietää, mistä ruoka tulee, että eläinten hyvinvointi on taattu ja viljely hoidettu asianmukaisesti. Silloin jokainen meistä voi luottaa siihen, että lautasella oleva kotimainen ruoka on laadukasta. Nämä asiat eivät kuitenkaan ole itsestään selviä, vaan ne syntyvät suomalaisten maatalousyrittäjien jokapäiväisestä työstä, jota tehdään usein vaikeissa talou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

dellisissa olosuhteissa. Kustannukset nousevat, sääolosuhteet vaihtelevat ja taloustilanne on hankala. Jos haluamme turvata kotimaisen ruuantuotannon, meidän täytyy huolehtia siitä, että maatalousyrittäjillä on mahdollisuus tehdä työtään kannattavasti. Kyse on koko Suomen ruokaturvasta, maaseudun elinvoimasta ja siitä, että suomalainen puhdas ruoka säilyy osana arkeamme myös tuleville sukupolville.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kinnari.

16.13 Teemu Kinnari kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Eurooppalaisten ruokaturvaa uhkaa tosiasiaassa tietysti tämä kannattamattomuus mutta samaan aikaan ikääntyvä viljelijäväestö. Meillä Suomessa käytännössä nuoria viljelijöitä on alle 15 prosenttia meidän viljelijäväestöstä, ja pitää muistaa, että tässä yhteydessä nuori tarkoittaa alle 40-vuotiaita. Viljelijöiden keski-ikä taitaa olla 53 vuotta. Tähän liittyy myös se, minkä aiemmassa kysymyksessä nostin esille, tämä kannattavuus ja rahoitus, ja oikeastaan, koska tämä on indikaatti, mikä kertoo, miten meillä maataloudessa menee, kysyn ministeriltä: miltä näyttää tilanne meidän sukupolvenvaihdoksissa?

Ja koska täällä on metsästä puhuttu, niin pari sanaa siitä. Tietysti se metsätalouden merkitys on kiistatta edelleen suuri meille suomalaisille ja Suomelle, mutta myös niille maatalousyrittäjille. Tämä on keskeinen osa sitä toiminnan kannattavuutta ja mahdollisuutta toimia siellä maaseudulla. Jokainen korjattu puukuutiometri tuo monin kerroin lisää talouskasvua vientiin päätyessä, ja tämä pitää aina muistaa myös siinä suojelussa vapaaehtoisuuden kautta. Ja kysymys vielä: miten Metso-ohjelman kautta rahoitukset ovat edenneet? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Elo ja sen jälkeen ministeri.

16.14 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nostan tässä vielä selonteossa mainittuja uusia keinoja maaseudun elinvoiman kasvattamiselle kestävästi. Siellä todetaan, että maaseudulla kansalaisjärjestötoiminta on edelleen voimissaan ja järjestöillä on merkittävä rooli paikallisten palveluiden tuottajina ja myös julkisen ja yksityisen sektorin väliin jäävän yhteisötalouden toimijoina. Minusta tämä yhteisötalous vaikutti tässä tosi kiinnostavalta juuri maaseutumaisilla alueilla. Jos ei ole toimivia markkinoita, niin se voisi tarjota sinne ratkaisuja. Tähän olisi kiva kuulla ministerinkin näkemyksiä. Tietysti kierto-talous ja lannoiteomavaraisuus, biokaasu tässä jo mainittiinkin, mutta ne varmasti myös aidosti tuottaisivat uutta työtä ja toimeentuloa, kun ne osattaisiin, saataisiin nyt vihdoon hyödynnettyä.

Vielä tämän väestön vähenemisen totean tähän. Se on monessa paikassa tosiasia, mutta siihenkin voidaan viisaasti sopeutua, ja täällä on myös siitä hyviä esimerkkejä. Toivon, että voidaan näitäkin ratkaisuja tukea ja sillä tavalla saada sitä elinvoimaa kohennettua, vaikka se väestö siellä vähenisi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten ministeri. Riittäisikö viisi minuuttia? [Sari Essayah: Yritetään!] Saa vähän pidemmällekin puhua, jos ei riitä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

16.15 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Paljon erittäin hyviä huomioita. Yritän käydä niistä mahdollisimman monia läpi.

Aloitetaan tuosta, kun edustaja Kinnari kysyi maaseudun tulevaisuudesta sen suhteen, miten me saadaan nuoria alalle. Kyllä tässä on onneksi tahti nyt tämän hallituksen aikana lähtenyt parantumaan, koska on tehty toimenpiteitä nuorten eteen. Eli meillä on nostettu nuorten tuottajien tulotukea, on pystytty valtiontakausta sinne tuomaan. Myöskin tällä kaudella yksi ainut EU-pohjainen kriisituki, mikä on tullut, kaikki päätettiin suunnata nuorille, koska katsottiin, että siellä sitä tarvitaan eniten. Siinä mielessä silloin, kun aloiteltiin, oli tavoitteena 250 sukupolvenvaihdosta vuodessa, ja sitten heti jo päästiin seuraavana vuonna siihen vauhtiin, että niitä oli 300, ja nyt viime vuodelta tuorein tieto on 356 ja vielä sen lisäksi seitsemän uutta porotalousyrittäjää. Eli nyt on suunta oikea, ja tietysti tämä näkyy myöskin maatalouden investointien puolella, eli siellä myöskin samalla tavalla investoinnit ovat vuoden 22 jälkeen lähteneet nyt tämän hallituskauden aikana nousuun. Nämä ovat tietenkin todella positiivisia ja tärkeitä asioita, koska kannattava maatalous säteilee elinvoimaa myöskin sitten ympärillä oleviin, vaikkapa vähittäiskauppaan tai esimerkiksi muihin palveluihin maaseudulla. Koneyrittäjille ynnä muille sitä kautta tulee lisää työtä ja toimeentuloa.

Täällä edustaja Pitko puhui puurakentamisesta — tärkeä huomio. Tällä hallituskaudella on puurakentamiseen omat ohjelmat ja on myöskin satsattu sinne. Toki aina voi ajatella, että vielä lisääkin tarvittaisiin, mutta myöskin puurakentamiseen on pystytty panostamaan. Tästä metsäbiotalouden kymmenestä miljoonasta, mitä hallituskaudella on pystytty satsamaan ylimääräistä, on myöskin puurakentamisen kehittämiseen suunnattu rahoitus.

Sitten edustajat Elo ja Mehtälä nostivat esille biokaasun. Siellähän paitsi maa- ja metsätalousministeriön puolelta myöskin muun muassa ympäristöministeriön Ahti-ohjelmasta on biokaasutuotannon tukemiseen tullut tuki, ja tuossa olin jokunen viikko sitten Ranualla maailman pohjoisimman biokaasulaitoksen avajaisissa. Siinä mielessä tämä hajautettu energiantuotanto on todella, niin kuin täällä todettiin, Suomen kaltaisessa maassa äärimmäisen tärkeää, ja siinä tulee myöskin ravinnekierrätys. Siinä toteutuu kiertotalous parhaimmillaan, kun me saamme sieltä myöskin ravinteita talteen. Tuohon ravinnekierrätyseenhän meillä oli viisi miljoonaa tätä rahoitusta, ja siinähän vielä sitten on ollut erikseen tämä teknologianeutraalius, johon on EU:lta haettu myöskin notifikaatiota sen suhteen.

No, sitten edustaja Valtola kysyi metsätalouden puolelta. Metsätalouteen on myös tehty valtavasti toimenpiteitä. Ensinnäkin tietysti tämä metsänomistajille tehty metsävähennyksen nostaminen 15 prosentilla on otettu todella ilolla vastaan. Ja sittenhän tästä metsäbiotalouden jo aiemmin mainitusta kymmenestä miljoonasta on suunnattu ihan selkeästi myös metsäpuolelle esimerkiksi tämä Metsäbiotalouden tiedepaneelin vakinaistaminen. 15 miljoonaa on pistetty tähän metsien kasvun ja hiilinielujen kasvattamisen ohjelmaan. Siellä on muun muassa metsien lannoitukseen satsattu ja tietenkin taimien jalostusaineistoon ja siihen, että meillä olisi mahdollisimman taudinkestäviä puulajeja tulevaisuudessa. Kaikkiin näihin on pistetty lisää satsausta. Sen lisäksi tietysti hallitus on tehnyt vielä päätöksiä tutkimusrahoitukseen liittyen, jotka nekin omalta osaltaan näkyvät myöskin siellä metsäsektorin puolella.

Sitten täällä useampikin edustaja, ainakin edustajat Tanus ja Kangas ja Kinnari toisessa kysymyksessään, puhuivat tästä rahoituskysymyksestä. Tosiaankin hallitus puoliväliriihessään ensinnäkin perusti jo tällaisen työryhmän tutkimaan ja tekemään tällaista selvitys-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

tä peruspankkipalveluitten saatavuudesta ja myöskin siitä, millä tavalla lainan saatavuus pk-sektorilla tällä hetkellä hoituu. Me tiedetään kaikki, että siellä on valtavasti kiristynyt tämä rahoitus. Nythän se selvitys on itse asiassa lausunnoilla — vai onko tullut jo lausunnoilta — ja ministeri Puisto varmaan sen jälkeen tulee näitten toimenpiteitten kanssa ulos. Joka tapauksessa me ollaan pystytty jo Finnvera-lainsäädäntöä muuttamaan sillä tavalla, että 1.5. tämä toimialarajaus, joka liittyy maa- ja metsätalouteen, poistuu sieltä, eli Finnvera pystyy olemaan myöskin näissä hankkeissa mukana. Se on tosi, tosi tärkeää. Sitten Finnvera on lähtenyt myös ihan mikroyrityksiä lainoittamaan. [Anne Kalmarin välihuuto] Näitten mikroyritysten lainansaantihan koskee yhtä lailla myöskin maaseutua. Sen lisäksi vielä ylipäättänsä valtiovarainministeriö ja toki maa- ja metsätalousministeri ovat käyneet myöskin keskustelua tuonne pankkisektorin suuntaan. Elikkä pankkien lainarahoitusta pitää pystyä nyt saamaan liikkeelle, muuten meillä eivät minkään tyyppiset yritykset pysty kannattavia investointejaan tekemään ja viemään eteenpäin. [Anne Kalmari: Juuri näin!]

Sitten edustaja Suhonen kysyi näistä Itä-Suomen investoinneista. Tällä hallituskaudella, kun katsotaan, mitä kaikkea Itä-Suomeen on satsattu, se on kohta noin kaksi kertaa enemmän kuin edellisen hallituksen aikana, [Jaana Strandman: Juuri näin!] eli siinä mielessä se on tärkeää muistaa. Totta kai aina voidaan keskustella, onko sekään riittävästi. Itä-Suomi on saanut tärskeyttä. Tiedän sen hyvin siellä asuvana edustajana, että se on juuri näin, että kyllä siellä elinolot ovat voimakkaasti heikentyneet, mutta se on kuitenkin kaksi kertaa enemmän kuin edellisellä kaudella.

Täällä kysyttiin vielä muuten siitä Itä-Suomi-ohjelmasta, eli Harri Bromanin työhön jatkuu nyt tähän maaliskuun loppuun saakka, ja sieltä odotamme sitten kevään kehysriihen esityksiä.

Maaseudun kehittämisen rahoituksesta edustaja Norrback kysyi, miten tämä EU:ssa nähdään. No, maaseudun kehittämisen rahoitusta on siellä kaikkien puheenvuoroissa alleviivattu ja todettu, että se on yhtä lailla tärkeää. Ei pelkästään riitä, että me saadaan CAPin rahoitus kuntoon, vaan yhtä lailla maaseudun kehittämisestä pitää pystyä pitämään huolta. Nythän tietysti, kun mennään tähän yhteen yhtenäiseen rahastoon, tähän NRP:hen, niin siinä mielessä tässä kumppanuusrahastossa on toki myös mahdollisuuksia, se täytyy muistaa. Mutta itsekin olen ollut sillä tavalla huolissani, että kun siellä ovat kaikki koheesiorahat ja maaseudun kehittämisen rahat samassa rahastossa, niin millä tavalla me varmistetaan, että maaseudun kehittämiseen sieltä riittävästi tulee rahoitusta? Se, mikä siellä voi olla synergiaetuna, on se, että esimerkiksi kilpailukykyrahastossa on biotalouteen liittyvää rahoitusta, jota on viisinkertaistettu, ja voisi kuvitella, että se aika läheisesti liittyy myöskin maaseudulla olevien biotalousyritysten tukemiseen.

Paljon, paljon muita hyviä puheenvuoroja — kaikkia ei valitettavasti tässä ajassa kerkeä käymään läpi. Mutta erityisesti haluan alleviivata ja kiittää siitä hengestä, mikä täällä salissa on ollut. Täällä on maaseutu nähty nimenomaan mahdollisuuksien alustana. Kaikki me suomalaiset haluamme olla pitämässä meidän maaseudusta hyvää huolta, koska silloin kun suomalainen maaseutu voi hyvin, niin silloin koko Suomi voi hyvin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt mennään joksikin aikaa sitten puhujalistalle. Kello 16.37 paikkeilla siirrymme seuraavaan asiaan. — Edustaja Garredw.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

16.23 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Koko Suomi, sen kylät ja maaseudut, on pidettävä elinkelpoisina. Tämä on selvitysten mukaan suomalaisille tärkeää, sillä vuoden 2023 Maaseutubarometrin ja Kansalaispulssin mukaan kiinnostus muuttaa maaseutumaisempaan ympäristöön on lisääntynyt viime vuosina. Yhä harvempi haaveilee kaupunkiin muuttamisesta. Lähes kymmenen prosenttia niistä vastaajista, jotka nyt asuvat kaupungissa, asuisivat mieluummin maaseudulla tai saaristossa.

Yhä useampi tavallinen suomalainen ei siis todellakaan haaveile asumisesta missään Agenda 2030 -tavoitteiden mukaisessa 15 minuutin betoniviidakkokaupungissa, missä kaikki palvelut olisivat saavutettavissa 15 minuutin kävelymatkan sisällä.

En lainkaan ihmettele, että ihmiset haluavat tässä maailmanajassa pois jatkuvasta kiireestä, hälystä ja monikulttuurisista lähiöistä. Etätyön mahdollisuus ja nopeat internetyhteydet ovat tärkeitä yksittäisiä tekijöitä, jotka ovat laajentaneet ihmisten mahdollisuuksia asua kauempana työpaikoistaan. Kuntien tulisi tiedostaa tämä ja panostaa maaseutujensa markkinointiin ja palveluihin.

Moni tutkimus on osoittanut, että maaseudulla asuvat ihmiset ovat onnellisempia kuin kaupunkilaiset. Eläminen maan suurimmassa metropolikeskuksessa, Suomen tapauksessa Helsingissä ja Uudellamaalla, vaikuttaa koettuun hyvinvointiin kielteisesti. Tanskalaisen tutkijan mukaan tämä johtuu siitä, että ympärillä on vähemmän luontoa ja ihmisten välillä on heikommat sosiaaliset siteet. MIELI ry:n tutkimuksien mukaan luonto vaikuttaa positiivisesti terveyteen ja mielenterveyteen. Luonnossa oleminen auttaa parantamaan mielialaa. Jo viiden minuutin oleskelu metsässä laskee stressihormonitasoja, verenpainetta ja lihasjännitystä. Luonnosta etääntynyt elämäntapa sen sijaan on suomalaisen tutkimuksen mukaan yhteydessä allergioiden ja astman, mutta jopa diabeteksen ja Alzheimerin taudin lisääntymiseen.

Maaseutujen pitäminen asuttuina ja elävinä on siis myös kansanterveydellinen ja taloudellinen kysymys, koska krooniset sairaudet ja mielenterveysongelmat tulevat yhteiskunnalle kalliiksi.

Arvoisa puhemies! Eli kun puhumme täällä salissa usein suomalaisten hyvinvoinnista, niin maalla asumisen edellytysten helpottaminen on aivan oleellinen osa sen parantamista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Puhujalistalle, jatkuu. — Edustaja Hänninen.

16.26 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Minulla on hivenen erityinen tausta: syntyslaitos, ensikoti, lastenkoti ja sieltä sijoitukseen maalle. Tämän halusin kertoa lähinnä siksi, jotta ymmärrätte, että minulla on näkemystä myös maaseudulla elämisestä ja asumisesta. Puolitoistavuotiaana kasvattilapsena Kuivaniemen Oijärvellä en vielä tietenkään ymmärtänyt, millaisessa Suomessa sain kasvaa, mutta myöhemmin olen ymmärtänyt, että maaseudun elinvoima ei ole vain maisemakysymys. Siinä on erityisesti kyse myös ihmisarvosta. Se, millaisia päätöksiä me täällä teemme, vaikuttaa siihen, kokeeko pieni lapsi Oijärvellä, Pudasjärvellä tai Kuhmosta katsottuna olevansa tärkeä osa tätä maata vai unohetuuko hän kartalta.

Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko näyttää hyvin kirkkaasti sen, mistä on kyse. Maaseutualueiden väestökehitys on kääntymässä jyrkästi alaspäin. Se tarkoittaa, että huoltosuhde heikkenee, työpaikat vähenevät ja asuntomarkkinat sakkaavat etenkin Itä- ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

Pohjois-Suomessa. Tämä on suora haaste Suomen huoltovarmuudelle, alkutuotannolle, omavaraisuudelle ja turvallisuudelle.

Arvoisa puhemies! Minulle maaseutu ei ole poliittinen aihe, se on osa elämäni tärkeimpiä oppeja. Tänä päivänä maalla palvelut harvenevat, välimatkat venyvät, ja silti arki kantellaan yhteisöllä, naapuriavulla ja vapaaehtoistyöllä. Juuri nämä ovat ne rakenteet, joiden varassa kriisiajan Suomi seisoo. Selonteko nostaa esiin vapaaehtoistoiminnan valtaavan roolin. Aktiiviset kyläyhdistykset, tienhoitokunnat, vpk, vapaaehtoiset, metsästäjät, vesiosuuskunnat ja niille aikaansa antavat kansalaiset pitävät maaseudun pystyssä.

Tämä selonteko ei ole vain kuvaus maaseudun tilanteesta. Se on muistutus siitä, että maaseudun tyhjentäminen ei ole vain väestötilastoa tai harmiton nykyajan trendi, se on myös kansallinen turvallisuuskysymys. Huoltovarmuus, kotimainen ruoka, puhdas energia ja kokonaisturvallisuus syntyvät juuri niillä alueilla, joista väki nyt vähenee nopeimmin. Siksi tämä selonteko on erityisen ajankohtainen.

Arvoisa puhemies! Olen kokenut sen, kuinka pienikin kylä voi antaa lapselle turvan ja tulevaisuuden. Siksi on meidän tärkeä tehtävämme varmistaa, että Suomessa ei yhtäkään paikkaa jätetä yksin näiden toisiaan kasvattavien ongelmien kanssa. Meidän on pidettävä huolta maaseudun palveluista, liikenneyhteyksistä, arjen turvallisuudesta ja ennen kaikkea luotava uskoa siihen, että tulevaisuutta on mahdollista rakentaa myös siellä, missä on pitkät välimatkat ja harvat valot. Se vaatii meiltä poliittista tahtoa nähdä maaseutu voimavarana ja kokonaisturvallisuuden kannalta välttämättömänä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

16.30 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko käsittelee aihetta, joka on Suomelle elintärkeä. Maaseutu ei ole vain maantieteellinen alue kartalla, vaan se on suomalaisen ruoantuotannon, huoltovarmuuden, luonnonvarojen kestävä käytön ja alueellisen tasapainon perusta. Ilman elävää maaseutua ei ole vahvaa Suomea.

Selonteossa on oikeasuuntaisia asioita mutta myös puutteita. On todettava, että maaseudun elinvoima ei vahvistu pelkillä strategioilla ja ohjelmapapereilla. Tarvitaan konkreettisia tekoja, kuten toimivia palveluja, infraa, työpaikkoja ja ennen kaikkea poliittista tahtoa pitää koko maa asuttuna.

Suomalainen maaseutu kantaa suurta vastuuta koko yhteiskunnan hyvinvoinnista. Maa- ja metsätalous tuottaa ruokaa, energiaa ja raaka-aineita. Silti juuri näiden alojen toimintaedellytykset ovat viime vuosina heikentyneet lisääntyvän sääntelyn, kustannusten ja epävarmuuden vuoksi.

Arvoisa puhemies! Meille perussuomalaisille kotimainen ruoantuotanto on kansallinen turvallisuuskysymys. Siksi maatalouden kannattavuus on saatava kuntoon. Viljelijöiden ei pidä joutua tilanteeseen, jossa he tekevät työtä tappiolla samalla, kun byrokratia lisääntyy ja vaatimukset kasvavat. Tarvitsemme politiikkaa, joka turvaa suomalaisen maatalouden kilpailukyyn myös EU:n tasolla.

Toinen keskeinen kysymys on palveluiden saatavuus. Monilla maaseutualueilla ihmiset kokevat, että yhteiskunta vetäytyy askel askeleelta. Terveyspalvelut, koulut, pankit ja poliisi etääntyvät. Kun palvelut katoavat, katoavat myös ihmiset. Digitaalisten palveluiden kehittäminen on tärkeää, mutta se ei voi korvata kaikkea lähipalvelua. Kaikilla ei ole mah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

dollisuutta tai kykyä hoitaa kaikkea verkossa. Siksi valtion on huolehdittava siitä, että peruspalvelut ovat saavutettavissa myös harvaan asutuilla alueilla.

Arvoisa puhemies! Liikenne ja infrastruktuuri ovat maaseudun elinvoiman selkäranka. Tieverkko on monin paikoin rapistunut, ja korjausvelka kasvaa. Metsäteollisuus, maatalous ja muu elinkeinotoiminta ovat riippuvaisia toimivista kuljetuksista. Alemman tieverkon kunnossapitoon on panostettava merkittävästi enemmän.

Suomen vahvuus ovat puhdas luonto ja runsaat luonnonvarat. Niitä tulee käyttää vastuullisesti mutta myös rohkeasti kansallisen hyvinvoinnin rakentamiseen. Maaseutu ei ole menneisyyden jäännös vaan Suomen tulevaisuuden voimavara. Tarvitsemme politiikkaa, joka tukee työntekoa, yrittäjyyttä, kotimaista tuotantoa ja turvallista arkea kaikkialla Suomessa.

Arvoisa puhemies! Kohta alkaa aika, kun muuttolinnut palaavat ja maatalouskoneita alkaa liikkua tiheämmin liikenteessä. Maatalon kasvattina arvostan suuresti jokaista alkutuotannossa mukana olevaa ihmistä. Tukekaamme suomalaista tuottajaa ostamalla kotimaista. Se on isänmaallinen teko. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Juuri ja juuri ehdimme ottaa vielä edustajan Koskela, Jari. [Jari Koskela: Kiitos!] — Ei oikein voinut estääkään, kun olitte jo melkein siellä pulpetissa.

16.34 Jari Koskela ps: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ilman kannattavaa alkutuotantoa ei ole kotimaista ruokaa. Ilman kotimaista ruokaa ei ole huoltovarmuutta, ja ilman elävää maaseutua ei ole myöskään koko Suomen tasapainoista tulevaisuutta.

Maatalouspoliittinen selonteko osuu suomalaisen yhteiskunnan ytimeen. Selonteon vahvuus on siinä, että se tunnistaa maaseudun merkityksen paljon laajempana kokonaisuutena kuin vain aluepolitiikkana. Maaseutu on työn, yrittämisen, omistamisen, ruuantuotannon, energiaomavaraisuuden ja kokonaisturvallisuuden perusta. Kun maaseudun elinvoima heikkenee, heikkenevät samalla myös ne arvoketjut, jotka alkavat alkutuotannosta ja päättyvät suomalaisten ruokapöytiin, teollisuuteen ja vientiin asti.

Suomen on pidettävä kiinni omasta ruuantuotannostaan. Se tapahtuu parantamalla maatalouden kannattavuutta, purkamalla turhaa sääntelyä ja tunnistamalla ne tuotannon edellytykset, joita ilman käytännön työ maataloilla ei pyöri. Eduskuntaan tulossa oleva elintarvikemarkkinalain uudistus on tärkeä alkutuotannon kannattavuudelle. Alkutuottajien kannalta tärkeää on myös, että Suomi pitää kiinni hallitusohjelman turvepeltoja koskevasta linjauksesta. 12 prosenttia viljelymaasta on turvepohjaista, ja ne takaavat kuivina kesinä parhaan sadon. Turvepeltoja pitää saada viljellä myös jatkossa.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä yhteydessä on välttämätöntä nostaa esiin kasvu- ja kuiviketurve. Luke on tuoreessa kasvu- ja kuiviketurpeen tiekartassaan osoittanut hyvin selvästi, että kuivike- ja kasvualustaturpeen saatavuuden turvaaminen on välttämätöntä vielä pitkälle tulevaisuuteen, vähintään vuoteen 2040 asti. Syynä on yksinkertainen tosiasia: korvaavia kotimaisia materiaaleja kyllä kehitetään — ja ehkä niitä pitääkin jollain tasolla kehittää — mutta niitä ei ole riittävästi saatavilla, eikä myöskään laadullisesti ole lähelläkään vielä vastaavaa tulossa. Tämä koskee suoraan ruuantuotantoa. Kuiviketurve on tärkeä osa kotieläintalouden arkea. Kasvuturve taas on olennainen osa puutarhatuotantoa, taimituotantoa ja koko sitä ketjua, joka tuottaa ruokaa, taimia ja kasvua Suomeen. Jos näiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 21/2026 vp

saatavuus heikkenee, lasku ei jää pelkästään tuottajalle. Se näkyy koko ruokaketjussa, kustannuksissa, investoinneissa ja lopulta huoltovarmuudessa.

Siksi kasvu- ja kuiviketurpeen luvitus on erotettava energiaturpeesta. Näitä ei pidä kohdella yhtenä ja samana asiana. Käyttötarkoituskkin on eri, merkitys on eri, ja myös yhteiskunnallinen vaikutus on eri. Luke nostaa aivan perustellusti esiin, että nykyinen sääntely käsittelee energia-, kuivike- ja kasvuturvetta liiaksi yhtenä kokonaisuutena. Lupaperusteet on siksi tarkistettava niin, että kasvu- ja kuiviketurpeen tuotanto voidaan turvata omana kokonaisuutenaan. Käytännössä tämä tarkoittaa kahta asiaa. Ensinnäkin luvituksen pitää olla ennakoitavaa ja sujuvaa. Ei ole kestävä, että pitkät ja epävarmat, jopa kymmenen vuotta kestävät prosessit tekevät tuotannosta kannattamatonta jo ennen kuin koneet ehtivät suolle. Toiseksi politiikan on oltava johdonmukaista. Jos yhteiskunta sanoo haluavansa vahvistaa huoltovarmuutta ja kotimaista ruuantuotantoa, sen on myös mahdollistettava ne raaka-aineet ja tuotantopanostukset, joita tämä tavoite edellyttää.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän selonteon jatkotyössä on huolehdittava siitä, että maatalouden toimintaedellytykset turvataan käytännön tasolla. Maaseudun on saatava olla muutakin kuin strategioiden kohde. Sen on saatava olla paikka, jossa voi tehdä työtä, yrittää, tuottaa ruokaa ja elää turvallisesti. Ilman elinvoimaista maaseutua Suomella ei ole tulevaisuutta. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 16.38.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.06.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu, ja siellä on ensimmäisenä puheenvuoron pitäjänä edustaja Strandman. Olkaa hyvä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle hallintovaliokunnan, liikenne- ja viestintävaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.